

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

Det (o)manliga sociala arbetet

En litteraturöversikt kring män, maskulinitet och deras positioner inom socialt arbete

HUVUDOMRÅDE: *Socialt arbete*

FÖRFATTARE: *Edvin Eldelid & Ian Lindqvist*

JÖNKÖPING 2022 juni

Förord

Först och främst vill vi rikta ett innerligt tack till vår handledare Nina Åkerlund. Ditt outtröttliga engagemang har både inspirerat och utmanat oss under hela arbetets gång. Du har varit aktiv och närvarande samtidigt som du hjälpt oss att lita på vår egen förmåga.

Vi vill även tacka vår examinator Klas Borell för hans uppmuntrande ord och konstruktiva kommentarer. Ett stort tack riktas till bibliotekarie Sofia Nodén för hennes hjälp inför vår litteratursökning och Mikael Skillmark som tipsade om relevant litteratur på forskningsområdet.

Vi vill också tacka vår kamrat Durim, som under åren har skänkt oss mycket glädje.

Avslutningsvis vill vi tacka kvinnorna i våra liv, Amina och Tilda. Er kärlek har säkerligen präglat detta arbete och gjort såväl skrivprocessen som livet i allmänhet mindre outhärdligt.

Abstract

Title: The (un)manly social work

Tutor: Nina Åkerlund

Examiner: Klas Borell

The purpose of this study is to examine what the research says about men's positions in the social work profession, as well as how gender affects the professional practice. The method used is a general literature review and the study's empirical material consists of eleven scientific articles. A thematic analysis is used to analyze the empirical material which is then followed by a deepened theoretical reasoning. The theoretical foundation of the study is Connell's theory of hegemonic masculinity. In the thematic analysis, two main themes are identified as well as several sub-themes. The first main theme is *practicing masculinity*, including the sub-themes *reproducing* or *challenging* hegemonic masculinity as well as *vertical* or *horizontal career paths*. The second main theme is *special treatment* which includes the sub-themes *positive* or *negative* special treatment. The study accounts for what the research says about the positions men take within the social work profession, how they orient themselves and negotiate between traditional masculine norms and their profession, as well as how they are treated by others within the profession. The results are then critically discussed in relation to the theory of hegemonic masculinity. This study contributes to the research on men in social work and men within female-dominated professions.

Keywords: men, social work, female-dominated profession, masculinity, social worker, hegemonic masculinity

Sammanfattning

Titel: Det (o)manliga sociala arbetet

Handledare: Nina Åkerlund

Examinator: Klas Borell

Studiens syfte är att undersöka vad forskningen säger om mäns positioner i socialt arbete samt hur genus påverkar yrkesutövningen. Studiens metod är en allmän litteraturöversikt och dess empiriska material består av elva vetenskapliga artiklar. Empirin analyseras genom en tematisk analys som följs av ett fördjupat teoretiskt resonemang kring resultaten. Den teoretiska grunden för studien är Connells teori om hegemonisk maskulinitet. I den tematiska analysen identifieras två huvudteman samt flera underteman. Det första huvudtemat är *utövande av maskulinitet*, där undertemana *reproducering* eller *utmanande* av hegemonisk maskulinitet samt *vertikala* eller *horisontella karriärvägar* identifierades. Det andra huvudtemat är *särbehandling* med undertemana *positiv* eller *negativ* särbehandling. Studien redogör för vad forskningen säger om de positioner män tar inom socialt arbete, hur de orienterar sig och förhandlar mellan traditionellt maskulina normer och yrkesrollen, samt hur de blir bemötta av andra inom yrket. Studiens resultat diskuteras sedan kritiskt i förhållande till teorin om hegemonisk maskulinitet. Studien bidrar till forskningen om män inom det sociala arbetet och män i kvinnodominerade yrken.

Nyckelord: män, socialt arbete, kvinnodominerat yrke, maskulinitet, socionom, hegemonisk maskulinitet

Innehållsförteckning

Förord	i
Abstract	ii
Sammanfattning	iii
1. Inledning	1
1.1. Problemformulering	1
1.2. Syfte	3
1.3. Frågeställningar	3
2. Metodval, datainsamling och urval	3
2.1. Metodval	3
2.1.1. Den allmänna litteraturöversikten	4
2.1.2. Att skriva i första eller tredje person?	4
2.1.3. Förekommande termer och begrepp	4
2.2. Datainsamling och urval	5
2.2.1. Den inledande litteratursökningen	5
2.2.2. Val av informationskällor	5
2.2.3. Val av sökord och olika kombinationer av sökord	6
2.2.4. Val av dokument	7
2.2.5. Sekundärsökningar	7
2.2.6. Den egentliga litteratursökningen	8
2.2.7. Litteratursökningens genomförande	9
2.3. Val av analysmetod	11
2.4. Metodkritisk diskussion	12
2.5. Studiens tillförlitlighet	13
2.5.1. Trovärdighet	14
2.5.2. Överförbarhet	14
2.5.3. Pålitlighet	15
2.5.4. Möjlighet att styrka och konfirmera	15
2.6. Forskningsetiska överväganden	15
3. Teoretiska ståndpunkter	16
3.1. Val av teori	16
3.2. Kön och genus	16
3.3. Mansforskning och hegemonisk maskulinitet	18
4. Resultat	20
4.1. Empirin	20
4.2. Empiri - likheter och skillnader	25
4.2.1. Artiklarnas syften	25
4.2.2. Artiklarnas metoder	26
4.2.3. Genus	27

4.2.4. Etniskt ursprung	27
4.2.5. Geografiskt område	27
4.3. Teman	30
4.3.1. Tema 1: Utövande av maskulinitet	31
4.3.1.1. Undertema 1: Reproducering av hegemonisk maskulinitet	31
4.3.1.2. Undertema 1: Utmana hegemonisk maskulinitet	33
4.3.1.3. Undertema 2: Vertikal karriärväg	35
4.3.1.4. Undertema 2: Horisontell karriärväg	36
4.3.2. Tema 2: Särbehandling	37
4.3.2.1. Undertema 1: Positiv särbehandling	37
4.3.2.2. Undertema 2: Negativ särbehandling	38
4.4. Fördjupat teoretiskt resonemang	39
4.4.1. Att reproducera eller utmana hegemonisk maskulinitet i det sociala arbetet	39
4.4.2. Karriärvägar	41
4.4.3. Särbehandling	43
5. Slutsatser och diskussion	44
5.1. Studiens resultat i relation till forskningsfrågorna	44
5.2. Kunskapsläget i relation till forskningsfrågorna	47
5.3. Studiens fynd i relation till socialt arbete	47
5.4. Studiens styrkor och svagheter	47
5.4.1. Manliga mansforskare	48
5.5. Framtida forskning	48
Litteraturförteckning	50

1. Inledning

1.1. Problemformulering

Det praktiska sociala arbetet i allmänhet och socionomutbildningen i synnerhet är i huvudsak kvinnodominerad. Läsåret 18/19 tog 2090 studenter examen från socionomprogrammet varav 300 var män (SCB, 2021), vilket är cirka 14 procent. Detta är en trend som sett liknande ut sedan 1980-talet (Kullberg, 2007). Enligt statistik från 2019 var 13 procent av de yrkesverksamma socionomerna män (SCB, 2022). Detta väcker frågan kring varför socionomutbildningen och själva yrket är så pass skevt könsfördelat och hur detta påverkar hur det sociala arbetet organiseras och genomförs. Under vår tid som manliga socionomstudenter har tankar väckts kring genus, maskulinitet och vilken roll det kommer att spela i vårt framtida yrkesutövande. En intensiv praktikperiod som innefattade arbete och utbildning kring våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor samt enskilt patientarbete med kvinnor i mycket utsatta situationer inspirerade reflektion kring den manliga vårdande rollen. Denna osäkerhet kring maskulinitet i vårdande eller omvårdande yrken har beskrivits av Connell (1999) som *genusyrsel*, något som kan uppstå i positioneringar där det inte finns några tydliga förhållningssätt kring genus.

Det sociala arbetet som yrke beskrivs frekvent som ett kvinnodominerat yrke (Kullberg, 2006; McPhail, 2004). Dock kan bilden av socialt arbete som kvinnodominerat ses som en myt. I sin ofta citerade text, *Setting the Record Straight: Social Work Is Not a Female-Dominated Profession*, visar McPhail (2004) på olika aspekter av yrket som utmanar idén av att det skulle vara kvinnodominerat. Tanken att socialt arbete skulle vara ett kvinnoyrke är ofta sprunget ur tanken att kvinnor naturligt passar i en omvårdande roll. Hon betonar dock att det sociala arbetet även kräver flera traditionellt manliga drag, såsom analytiskt tänkande, klinisk uppfattningsförmåga, autonomi och beslutsamhet (McPhail, 2004). Som statistiken ovan visar är kvinnor i numerär majoritet inom yrket, men detta innebär inte automatiskt att kvinnor är de som sitter på mest makt i yrket. Även fast den traditionella socialarbetaren har varit en kvinna, har det traditionellt sett varit män som lagstygat, varit i chefsroller och forskat inom det sociala arbetet (McPhail, 2004).

Mycket har forskats om maskulinitet och dess roll i social problematik, särskilt kring till våldsutövning och specifikt mäns våld mot kvinnor (se t.ex. Gottzén et al., 2021). Mindre finns dock skrivet om hur män och maskulinitet inom professionellt socialt arbete kan verka i lösningen för våld och i arbetet för jämställdhet. Flood (2018) betonar hur arbetet för

jämställdhet och mot våld måste involvera män då en överväldigande andel av de som utövar våldet är män. Våldet är baserat i maskulinitet som konstruktion och Flood (2018) menar att det är män som kan ändra de sociala och kulturella grunder som våldet grundas i. Jämställdhetsarbetet i vårt samhälle och globalt kan ses uttryckt i många olika former inte minst i FN:s Agenda 2030 och de globala målen, varav mål fem är jämställdhet där ett av delmålen syftar till att utrota diskriminering och våld mot kvinnor och flickor (Globala målen, 2022). I Sverige går jämställdhetsarbetet och uppmaningar till manligt engagemang att identifiera på många plan i samhället. Sveriges kommuner och regioner har tagit fram filmer och skrifter för att stötta beslutfattare i arbetet med att förändra mansnormer, något som bedöms vara ett hinder för jämställdhetsarbetet (SKR, 2022). Skådespelaren och komikern Bianca Kronlöfs bok *Brev till mannen* (2021) ställer frågan varför de kvinnor som följer henne delar hennes inlägg och berättelser offentligt medan männen väljer att stötta henne i privata direktmeddelanden. Enligt henne ses jämställdhetsfrågan som ett offentligt strukturellt problem för kvinnorna och ett privat personligt problem för männen. Kronlöfs bok uppmanar män att engagera sig och prata om jämlikhet offentligt om de faktiskt bryr sig. Det finns även olika organisationer som drivs av och riktar sig till män. En av dessa är den ideella föreningen MÄN, som arbetar för jämställdhet och mot mäns våld (MÄN, 2022). En annan organisation är fotbollsklubben Kalmar FF som 2022 inledde ett samarbete med Kvinnojouren och Ungdomsjouren Kalmar för att bemöta våldskultur och sexism i manliga miljöer. Med hashtaggen *#sabbstämningen* uppmanar de män att engagera sig och ifrågasätta de traditionellt maskulina miljöer som tillåter psykiskt och fysiskt våld mot kvinnor (Kalmar FF, 2022). I dessa sammanhang går det även med fördel att nämna den icke vinstdrivande organisationen *Locker Room Talk* (lockerroomtalk.se) som arbetar med killar i åldern 10–14 för att främja jämlikhet, en sund maskulinitet och en bra miljö inom idrotten.

Trots samhälleliga och globala engagemang är män en klar minoritet inom det professionella sociala arbetet och bland de som utbildar sig på socionomprogrammen och studerar sociala problem. I en rapport gjord utav Sveriges kommuner och regioner redovisas resultat från en undersökning som genomfördes på ungdomar mellan 15–24 år angående deras syn på arbetslivet och intresset för välfärdsjobben. Undersökningen visade att killars intresse för att jobba inom välfärden var större än vad som återspeglades i verksamheterna. 20 procent av killarna uppgav att de kan tänka sig att jobba inom antingen förskola eller socialtjänst, samtidigt var andelen män som arbetade som förskollärare år 2018 endast 4 procent och socialsekreterare 11 procent (SKR, 2019).

Mot denna bakgrund och den roll som män och maskulinitet har i skapandet av sociala problem som våld och ojämlikhet, bedömer vi den genomförda studien som angelägen och viktig för att klargöra hur genus påverkar det sociala arbetet. Förhoppningsvis kan det kunskapsmaterial som tas fram ge yrkesutövare en tydligare bild av maskulinitet i socialt arbete och därav stötta organiseringen av det sociala arbetet.

1.2. Syfte

Syftet med studien är att undersöka vad forskningen säger om mäns positioner i socialt arbete och hur genus påverkar yrkesutövningen.

1.3. Frågeställningar

Vad säger forskningen om hur män orienterar sig och blir bemötta inom socialt arbete?

Vad säger forskningen om mäns positioner inom socialt arbete?

2. Metodval, datainsamling och urval

Det följande kapitlet inleds med val av metod för studien och en förklaring av den allmänna litteraturöversikten som metod. Sedan följer en översikt kring datainsamling och urval, vårt val av analysmetod och en metodkritisk diskussion. Kapitlet avslutas med en reflektion kring studiens tillförlitlighet och forskningsetiska överväganden.

2.1. Metodval

Enligt Segesten (2022) bör flera olika forskningsmetoder övervägas inför en studie, problemformuleringen och syftet har en inverkan på vilken metod som är mest lämplig. Dels övervägdes möjligheten att genomföra *semistrukturerade intervjuer* (se Bryman, 2018) i ett försök att fånga upp mäns berättelser om maskulinitet och det sociala arbetet. Efter vidare överväganden och rådgivning från handledare landade valet av metod i en *allmän litteraturöversikt* (Friberg, 2022a; Segesten, 2022) eftersom denna metod ansågs kunna förmedla en bredare kunskapsbild av män och socialt arbete samt att metoden skulle vara bättre anpassad till den tidsram som studien skulle genomföras inom. Friberg skriver att en litteraturöversikt kan användas i olika syften, men att den lämpar sig särskilt för examensarbeten på kandidatnivå som med grund i litteraturen kan ge en överblick och förmedla kunskap om ett valt problem (Friberg, 2022a).

2.1.1. Den allmänna litteraturöversikten

En litteraturöversikt handlar om att forskaren med hjälp av den redan existerande vetenskapliga litteraturen skapar en översikt kring kunskapsläget inom ett forskningsområde eller kring ett visst problem (Friberg, 2022a). Den allmänna litteraturöversikten “baseras på ett systematiskt val av texter inom ett avgränsat område av relevans” (Friberg, 2022a, s. 187). Forskaren arbetar systematiskt, men den allmänna litteraturöversikten är inte lika omfattande som en systematisk litteraturöversikt.

Den valda problemformuleringen är viktig för utformandet av litteraturöversikten. En grundläggande förutsättning för genomförandet är att det finns publicerade studier inom området som går i led med syftet för studien (Friberg, 2022a). Aveyard (2019) talar om att en litteraturöversikt utgår från en forskningsfråga som studien syftar till att besvara. För att besvara denna söker, bedömer och analyserar forskarna relevant forskningslitteratur på ett systematiskt sätt. Den litteratur som tas fram kan ses som pusselbitar för att förstå den problemformulering som initierade själva studien. Genom att analysera litteraturen i relation till varandra kan forskarna förhoppningsvis nå nya slutsatser genom att identifiera skillnader, samband och mönster artiklarna emellan. Det är detta som Aveyard bedömer vara styrkan i en litteraturöversikt.

2.1.2. Att skriva i första eller tredje person?

Med stöd av Aveyard (2019) har vi valt att skriva vår text i första person. Detta kan riskera att texten upplevs som mer informell, vilket är något som vi har hållit i åtanke under arbetets gång genom att hålla en god språklig nivå. Aveyard betonar att tydlighet ska vara i fokus när forskare presenterar sin forskning. Att skriva i tredje person, med ord som *forskarna*, kan innebära en otydlighet kring vilka forskare som syftas till. Detta är särskilt sant i en litteraturstudie där den löpande texten refererar till många olika studier och forskare. Utifrån dessa aspekter har vi valt att skriva i första person.

2.1.3. Förekommande termer och begrepp

I texten använder vi oss genomgående av termerna *kön*, *genus* och *maskulinitet*. Med termen *kön* utgår vi från det biologiska könet och med termen *genus* utgår vi från det sociala könet. Termen *maskulinitet* behandlas utifrån Connells (1999) teori om hegemonisk maskulinitet. Dessa termer förklaras djupare i kapitel 3 *teoretiska ståndpunkter*.

Termen *position* är vanligt förekommande i texten. Med stöd av Harré och van Langenhove (1991) ser vi positionering som en diskursiv praktik, individers positioner är dynamiska och måste ständigt upprätthållas och förhandlas om socialt. När en individ positionerar sig så positionerar hen sig alltid i relation till andra individer.

Studiens empiri utgår från artiklar som producerats i *det globala nord*, vilket innefattar de geografiska områdena Nordamerika, Europa, Japan, Australien och Nya Zeeland (Potter et al., 2018).

Vi vill också belysa att vi använder oss utav termen *socialarbetare* konsekvent i texten, då endast några studier utgår ifrån Sverige där termen *socionom* används.

2.2. Databasinsamling och urval

2.2.1. Den inledande litteratursökningen

Den inledande fasen av en litteratursökning innebär att forskarna skapar sig en överblick av den existerande forskningen inom det valda forskningsområdet i syfte att bättre förstå problemområdet och att kunna avgränsa sitt forskningsproblem (Friberg, 2022b; Östlundh, 2022). Sökandet i denna fas behöver därmed inte vara särskilt systematiskt. För få forskningsartiklar inom området kan bero på att fel databaser har använts eller att söktermerna varit för otydligt definierade. Den inledande fasen av litteratursökningen kan också visa att forskningsproblemet redan är väl utforskat och att de frågor som eftersöks redan finns besvarade och därmed inte behöver undersökas ytterligare (Friberg, 2022b). För att försäkra oss om att den inledande litteratursökningen genomfördes i databaser lämpade för vår studie, bokade vi in en handledning med högskolebibliotekets bibliotekarie. Under handledningen rekommenderades vi flera olika databaser som inriktade sig på forskning inom socialt arbete samt fick ta del av användbara sökstrategier och tekniker. Litteratursökningen hade inledningsvis som mål att hitta forskning som berörde *män som arbetar med våldsutsatta kvinnor*. Dock visade det sig snabbt att antalet publikationer inom detta område var mycket begränsat och därför breddades sökområdet till *män och maskulinitet, med betoning på de som utövar socialt arbete*.

2.2.2. Val av informationskällor

I samråd med bibliotekarien föll valet på fyra olika databaser för att få en bredd i vårt urval av artiklar. Databasen *Sociology collection* var vårt förstahandsval då databasen täcker in flera

andra olika databaser inom sociologi och socialt arbete. Vi använde oss även av databasen *PsycInfo*, som innehåller internationell litteratur inom psykiatri och psykologi såväl som andra relaterade discipliner. Utöver dessa två databaser gjordes också sökningar på *Swepub*, som innehåller vetenskapliga artiklar publicerade av svenska universitet samt *Google scholar*, som innehåller vetenskapliga artiklar, avhandlingar och böcker från universitet och förlag världen över.

2.2.3. Val av sökord och olika kombinationer av sökord

Enligt Östlundh (2022) är urvalet och användandet av sökord en av de största utmaningarna i litteratursökningen. Akademiska databaser talar inte samma vardagliga språk som vi människor gör och kan inte tolka innebörden i meningar. Istället krävs det att forskaren är konkret och tydlig med vad som ska framgå av sökningen. För att generera relevanta sökresultat gäller det att identifiera och kombinera nyckelord och testa fram och tillbaka. Då de flesta databaser är baserade på det engelska språket är det viktigt att vara noggrann med att ha rätt översättning och ha koll på att orden är av samma innebörd (Östlundh, 2022). I vårt arbete med att identifiera lämpliga sökord skapade vi ett gemensamt dokument där vi lade in förslag på möjliga sökord. Vi läste igenom tidigare examensarbeten med liknande problemområden samt tog hjälp av bibliotekarien för att finna tips och inspiration över vilka sökord som ansågs vara lämpliga. Tidigt i vår sökprocess använde vi oss utav kombinationen “social work*” AND men och varierade mellan lite olika typer av synonymer. Vi märkte dock snabbt att sökningen genererade resultat som var alldeles för breda eller irrelevanta i förhållande till vårt problemområde. Vi fick då specificera sökorden ytterligare och kom fram till att kombinationen “male social work*” gav bra resultat inom vårt område. Då det är av stor vikt att vara konkret och tydlig vid sökningarna för att få fram relevanta resultat var handledningen från bibliotekarien till stor hjälp, i synnerhet när det kom till *trunkering*. Enligt Östlundh (2022) används trunkering för att hitta ett ords alla möjliga böjningsformer. I vårt fall handlade det exempelvis om ordet “male social work*”. Med hjälp av trunkering inkluderades resultat som innefattade alla möjliga böjelser på ordet *work*, såsom *working*, *worker* eller *workers*. Utan denna trunkering hade endast artiklar med begreppet *work* visats och vi hade därmed gått miste om många sökresultat. En annan viktig sökteknik som vi använde oss av var *fraser*, eller *citattecken*. Genom att sätta citattecken före och efter två eller flera ord genereras endast artiklar där orden inom frasen är skrivna i just den ordningen vi skrev dem. Vi använde oss också av *boolesk sökteknik*. Denna sökteknik fungerar genom att söktermerna sätts samman och att det markeras hur de ska kombineras

genom olika *sök-operatorer*, de operatorer som är grundläggande i boolesk sökteknik är AND, OR och NOT (Östlundh, 2022). Operatören AND används för att koppla ihop olika söktermer, i vårt fall sökte vi på “male social work*” AND masculin*. Detta innebär att vi endast får fram artiklar som innehåller båda våra söktermer. Operatören OR används för att få träffar på någon av de termer som söks på, vissa begrepp kan beskrivas med flera olika synonymer och då är operatören OR användbar för att få fram fler möjliga resultat. Exempelvis “male social work*” OR “gender in social work” OR “social work student”. Efter att vi testat oss fram fick vi genom kombinationen “male social work*” OR “gender in social work” OR “social work student” AND masculin* OR male OR man OR men, fram flest användbara träffar i förhållande till vårt problemområde. Operatören NOT valde vi att inte använda oss av då det fanns en stor risk att för många artiklar sorterades bort. Exempelvis kunde en möjlig sökning varit på “male social work*” NOT client, för att exkludera artiklar som handlar endast om män som klienter. Dock kommer inte någon artikel upp som innehåller ordet “client” någonstans i hela texten, vilket kan leda till att artiklar som berör manliga socialarbetare som arbetar med klienter sorterades bort i sökningen.

2.2.4. Val av dokument

För att hitta artiklar som var relevanta till vårt syfte använde vi oss av följande inklusions- och exklusionskriterier: 1) Artiklarna måste beröra män som arbetar eller studerar inom socialt arbete. 2) Artiklarna är publicerade mellan 2000 – april 2022. 3) Artiklarna ska vara *peer reviewed* för att säkerställa att de håller en hög vetenskaplig kvalitet. 4) De ska finnas tillgängliga på svenska eller engelska. 5) Artiklarna ska endast vara primärkällor.

Då genus är kulturellt och historiskt föränderligt valde vi att exkludera artiklar som inte var skrivna utifrån en västerländsk kontext samt artiklar publicerade utanför det globala nord. Vi valde dessa kriterier utifrån en kandidatuppsats naturliga begränsningar gällande vad som är genomförbart under det tidsspänn som var till vårt förfogande samtidigt som studien ska kunna hålla en bra vetenskaplig kvalitet.

2.2.5. Sekundärsökningar

Östlundh (2022) beskriver sekundärsökningar som en mycket effektiv metod som går ut på att studera referenslistan på de redan utvalda artiklarna. Genom en sekundärsökning kan det smidigt tas reda på om författarna eller en medförfattare skrivit något ytterligare inom

ämnet som inte kom fram genom den primära sökningen, det är också en bra metod för att hitta relevanta vetenskapliga artiklar som inte genererades i litteratursökningen. Vidare beskriver Östlundh att sekundärsökningar är essentiella att tillämpa för att få fram ett bra resultat, sekundärsökningar kan spara tid i sökprocessen och även identifiera relevant litteratur som annars kunde missats. Även Aveyard (2019) belyser styrkan i att söka mer kunskap i referenslistan än att enbart hålla sig till primärsökningen för att skaffa sig en bredare kunskapsöversikt.

Ingen sökstrategi kan garantera att alla relevanta artiklar som finns inom det valda forskningsområdet kan identifieras. Men genom att komplettera den primära litteratursökningen med sekundärsökningar breddas forskningsmaterialet för studien och leder förhoppningsvis till ett mer representerbart resultat. Vi valde att granska samtliga referenslistor från de artiklar som framkom i vår primära litteratursökning. Detta ledde till att ännu fler artiklar som var av intresse för våra forskningsfrågor identifierades. Dessa lästes sedan igenom och behandlades på samma sätt som de primära artiklarna som togs fram i den ursprungliga och mer systematiska sökningen. Även dessa artiklars referenser lästes igenom och behandlades som de andra artiklarna.

Christie (1998) är den enda artikeln som faller utanför våra inklusionskriterier. Den bedömdes dock vara relevant för vår studie utifrån hur frekvent den återfanns i de andra artiklarna på området. Artikeln refereras till i åtta av de tio andra artiklarna som utgör grunden för denna studie och var frekvent återkommande på forskningsområdet.

2.2.6. Den egentliga litteratursökningen

Efter vi definierat vårt intresseområde, identifierat lämpliga databaser och genomfört en inledande litteratursökning initierade vi den egentliga litteratursökningen. Vi läste båda igenom samtliga resultat var för sig för att få två individuella bedömningar kring artiklarnas lämplighet. Till en början granskades titlarna och om de bedömdes vara relevanta för vårt forskningsområde lästes även artiklarnas abstract igenom. De artiklar som valdes ut efter första sällning lästes sedan igenom mer noggrant för ytterligare granskning av relevans till vårt område. Detta angreppssätt inspirerades av det som Friberg (2022a) benämner som anläggning av ett helikopterperspektiv. Att anta ett helikopterperspektiv innebär att forskaren har ett öppet förhållningssätt till litteratursökningens resultat vilket möjliggör en översiktsbild kring vilken litteratur som finns på området. I vår inledande sökning såg vi exempelvis många titlar som var intressanta för vårt forskningsområde som under den

egentliga litteratursökningen visade sig handla om frågan ur ett klientperspektiv. Därav kunde vi sälla bort dessa med hjälp av helikopterperspektivet.

Vi testade oss fram med våra sökord för att hitta en översiktlig mängd artiklar och förde kontinuerligt anteckningar på våra genomförda sökningar. När vår sökning landade i ett översiktligt resultat med relevanta artiklar skapade vi en sökmatrix som innefattade sökdatum, databas, söksträng, antal resultat och sökspecifikationer. Sökspecifikationerna modifierades mellan databaserna för att få ett så omfattningsrikt resultat som möjligt.

2.2.7. Litteratursökningens genomförande

För att klargöra sökningsprocessen och den process som har lett till artiklarna som blev grunden för det material som utgör denna studie följer nedan en redogörelse över databaser, sökord, sökträffar, lästa abstracts och antal valda artiklar. För en mer ingående redogörelse av litteratursökningen se 2.2. *Datainsamling och urval*.

- I databasen *Sociology collection* använde vi oss av sökkombinationen “*male social work**” OR “*gender in social work*” OR “*social work student**” AND *masculin** OR *male* OR *men* OR *man*. Denna sökning genererade 186 träffar, av dessa valdes 14 artiklar ut för noggrannare genomläsning. Efter detta ansågs tre artiklar vara relevanta för vår studie och inom våra inklusionskriterier.
- I databasen *APA PsycInfo* använde vi oss av sökkombinationen “*male social work**” OR “*gender in social work*” OR “*social work student*” AND *masculin** OR *male* OR *men* OR *man*. Resultatet gav 103 träffar, varav 12 valdes ut för en djupare läsning. Detta resulterade i att två artiklar valdes ut.
- I databasen *Google Scholar* använde vi oss av sökkombinationen “*male social work**” OR “*gender in social work*” OR “*social work student**” AND *masculin** OR *male* OR *men* OR *man*. Resultatet blev 35 resultat, varav två valdes ut för genomläsning och inga artiklar valdes ut. En av de utvalda artiklarna lyckades vi inte hitta. Sökningen i denna databas gav inte oss möjligheten att lägga till begränsningar i sökningen. Detta gav resultat som var utanför våra inklusionskriterier, såsom artiklar som ej var peer reviewed, bokkapitel, doktorsavhandlingar och artiklar som var skrivna på andra språk än svenska eller engelska.
- I databasen *SwePub* använde vi oss av sökkombinationen “*male social work**” OR “*gender in social work*” OR “*social work student**” AND *masculin** OR *male* OR *men* OR

man. Sökresultatet gav oss sex artiklar, varav två blev utvalda för genomläsning och därefter inkluderades båda i vårt urval.

För att komplettera vår primära litteratursökning använde vi oss av sekundärsökning i form av genomläsning av de valda artiklarnas referenslistor. Detta gav oss ytterligare sju artiklar, varav flera var citerade i många av de andra artiklarna, vilket kan antyda att de är inflytelserika inom ämnesområdet.

I matrisen och sedan modellen nedan följer vårt antal valda artiklar efter vår primära och sekundära litteratursökning. Dessa innefattar antal valda artiklar från varje databas och därmed har de uppkommit dubletter, då vissa utvalda artiklar framkom på flera databaser.

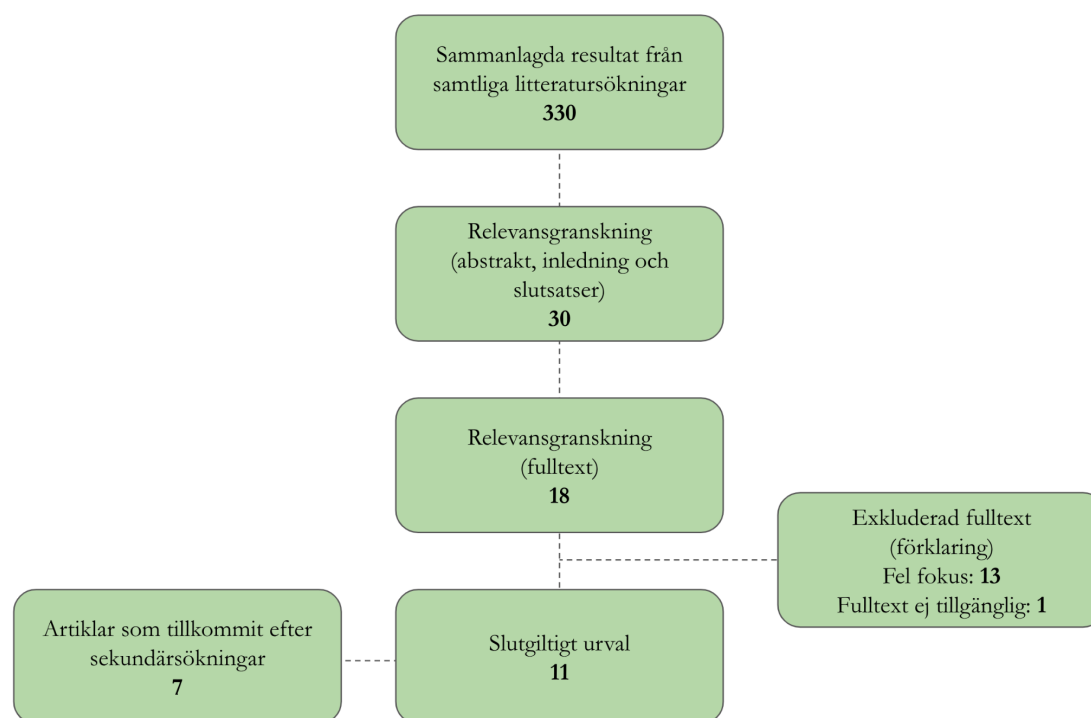
Tabell 1

Sökmatris över studiens vetenskapliga artiklar

Datum	Databas	Sökord	Begränsning	Sökträffar	Valda för genomläsning	Valda artiklar
2022/4/15	Sociology collection	noft("male social work*" OR "gender in social work" OR "social work student*") AND noft(masculin* OR male OR men OR man)	Avgränsning för publiceringsår 2000 – sökdatum är applicerad. Peer review. Duplicates removed.	186	14	3
2022/4/15	APA PsycInfo	noft("male social work*" OR "gender in social work" OR "social work student") AND noft(masculin* OR male OR men OR man)	Avgränsning för publiceringsår 2000 – sökdatum är applicerad. Peer review. Duplicates removed.	103	12	2
2022/4/15	Google Scholar	"male social work*" OR "gender in social work" OR "social work student*" AND masculin* OR male OR men OR man	Inga begränsningar	35	2	0
2022/4/15	SwePub	("male social work*" OR "gender in social work" OR "social work student*") AND (masculin* OR male OR men OR man)	Tidskriftsartikel. Referegranskat.	6	2	2

Figur 1

Modell över litteratursökning

2.3. Val av analysmetod

Vår studie utgår från en tematisk analys av de artiklar som litteratursökningarna resulterade i. Detta bedömdes vara en passande analysmetod utifrån rekommendation av vår handledare samt med stöd från Bryman (2018) och Aveyard (2019).

Bryman (2018) beskriver denna analysmetod som ett av de vanligaste sätten att bemöta kvalitativa data och Aveyard (2019) menar att den tematiska analysen passar för att analysera en litteraturöversikt. Processen handlar om att summera litteraturen och identifiera gemensamma teman som uppstår. Dessa teman bör förändras och utvecklas under genomförandet av metoden. Därav är temans namn och innehåll till en början flytande för att möjliggöra olika sammansättningar och förändringar i kodningen. Olika teman kan med andra ord slås samman eller delas upp och underkategorier kan uppkomma under processen. Analysprocessen är inte en linjär process utan snarare en rekursiv (Braun & Clarke, 2006), vilket betyder att forskaren rör sig fram och tillbaka mellan olika steg i analysprocessen. Morse (2008) beskriver ett tema som en meningsfull essens som strömmar

genom datan. Hon jämför det med hur ett melodiskt tema i en opera återkommer, ibland som huvudtema, ibland i bakgrunden och ibland samtidigt som andra teman. Ett tema är grunden till det narrativ som behandlas i analysen.

Braun och Clarke (2006) beskriver sex faser inom tematisk analys; 1) bekantning med datan, 2) initial kodning, 3) temasökning, 4) granskning av framtagna teman, 5) definiering och namngivning av teman och 6) producering av rapporten.

Med stöd från Braun och Clarke (2006) valde vi att ha ett teoretiskt förhållningssätt till den tematiska analysen. De skiljer mellan ett induktivt och ett teoretiskt förhållningssätt till den tematiska analysen. Den induktiva analysens process innebär att forskaren kodar datan utan att förhålla sig till en förutbestämd analysram eller forskarens analytiska förutfattade antaganden. Braun och Clarke menar dock att forskaren inte helt kan frigöra sig från tidigare teoretiska eller epistemologiska åtaganden och att teman inte kodas i ett teoretiskt vakuum. Det som skiljer den teoretiska ansatsen mot den induktiva är att den förstnämnda vanligtvis utgår från forskarnas teoretiska och analytiska intressen. Analysen presenterar inte en lika grundlig redogörelse för all data, utan resulterar i en mer djup analys kring vissa delar av materialet. Braun och Clarke (2006) menar att om forskaren vill koda för en mer specifik forskningsfråga passar den teoretiska tematiska analysen väl.

Då den här studien syftar till att undersöka specifika forskningsfrågor i det valda materialet, samt att vi utifrån tidigare läsning blivit introducerade och influerade av den rådande teoretiska traditionen kring kritisk maskulinitetsforskning, valde vi att genomföra en teoretisk tematisk analys.

2.4. Metodkritisk diskussion

Denna studies syfte är att undersöka män och maskulinitet i socialt arbete och mäns positioner i yrket. Redan i den initiala sökningen upplevde vi att forskningsområdet var tämligen begränsat. Ett stort forskningsfokus läggs på män och maskulinitet i socialt arbete ur ett klientperspektiv, medan allt färre har genomförts utifrån ett perspektiv på män som arbetar inom socialt arbete. De studier som vi fick fram hade även olika fokus, då vissa av artiklarna berörde yrkesutövare, en del hade ett studentperspektiv och andra undersökte mäns positioner inom yrket och deras karriärvägar. Utifrån detta bedömdes den allmänna litteraturöversikten vara en passande metod då den syftar till att kartlägga ett kunskapsområde snarare än att söka evidens (Friberg, 2022a). Metoden bedömdes även

vara passande att utföra under den relativt korta tid som innefattar ett examensarbete (Aveyard, 2019). Precis som vi redogjort för ovan, kan vi som forskare inte koda och tolka våra artiklar i ett teoretiskt vakuum (Braun & Clarke, 2006), vilket vi bemött genom att vara tydliga med hur vi själva influerats av tidigare litteratur samt av rådande teoretiska grunder inom området (se Connell, 1999). Enligt Friberg (2022a) är det viktigt att anlägga ett helikopterperspektiv för att få ett helhetsgrepp på forskningsområdet. I vårt inledande stadiet av litteraturgenomgången bedömde vi det viktigt att vi båda skapade oss en egen bild av de relevanta artiklarna innan vi jämförde våra tolkningar som ett försök att diversifiera våra tolkningar av litteraturen. Detta tillät oss att inte låsa oss vid vissa aspekter av texterna och när artiklarna diskuterades kunde skillnader och likheter i våra tolkningar jämföras för att på så sätt få ett bredare grepp om artiklarna. Friberg (2022a) betonar även vikten av en transparens kring hur litteraturöversikten har gått till väga, vilket vi försökt att eftersträva genom detaljerade beskrivningar av sökprocess, urval samt inkludering av olika tabeller för att överskådliggöra resultaten.

Det finns olika aspekter av studien som kan ses som svagheter. Tre av artiklarna är skrivna utifrån ett studentperspektiv, varav två är utifrån studenter som ännu inte avlagt examen och en är utförd på en masterutbildning i socialt arbete. Kanske påverkar detta resultatet eftersom studenterna ännu inte har gett sig ut i yrket och ej är färdigutbildade. Dock bedömer vi att artiklarna fortfarande ger en insikt i hur maskulinitet påverkar mäns upplevelser av att ge sig in i ett kvinnodominerat yrke och hur traditionella normer kring maskulinitet påverkar deras uppfattningar av detta. En annan aspekt är de relativt få artiklar vi valde ut trots att flera hundra artiklars titlar, abstracts, resultat och diskussioner lästs igenom. Vi lade ner två dagar på att söka i databaser och värdera olika sökord samt deras olika kombinationer. Vi bokade även in en tid med en av högskolebibliotekets bibliotekarier för att fördjupa oss i databaserna och optimala sökalternativ. Dock är ett begränsat resultat *fortfarande ett resultat* och kan indikera på hur omfattande forskningsområdet är.

2.5. Studiens tillförlitlighet

Vi har valt att använda oss av de alternativa kriterier för bedömning av kvalitativa undersökningar som Bryman (2018) redogör för. Enligt Bryman består en kvalitativ studies tillförlitlighet av fyra delkriterier som alla har en motsvarighet i kvantitativ forskning. Dessa delkriterier är: 1) Trovärdighet, som är en motsvarighet till intern validitet. 2)

Överförbarhet, som svarar mot extern validitet. 3) Pålitlighet, som kan jämföras med reliabilitet. 4) En möjlighet att styrka och konfirmera, som motsvarar objektivitet.

2.5.1. Trovärdighet

Enligt Bryman (2018) kan det finnas flera olika tolkningar och beskrivningar av en social verklighet. I och med att det kan finnas flera olika tolkningar av den sociala verkligheten är det beskrivningen som forskaren kommer fram till som avgör hur pass acceptabel och trovärdig den är i andra människors ögon. I vår studie har vi undersökt vad forskningen säger om maskulinitet och mäns positioner i det sociala arbetet. I åtta av de elva studier vi har med i vår översikt har kvalitativa intervjuer använts vid insamlandet av data, vilket innebär att datan är insamlad direkt från personer som arbetar eller utbildas inom det sociala arbetet. Detta kan därmed ha ökat studiens trovärdighet. Att skapa en trovärdighet i resultaten inbegriper både att det säkerställs att forskningen utförs i enlighet med de regler som finns och att resultaten förmedlas till de personer som är en del av forskningen för att de ska bekräfta om forskaren uppfattat deras verklighet på rätt sätt (Bryman, 2018). I syfte att öka vår studies tillförlitlighet har vi utfört vårt forskningsarbete enligt gällande regler och redogör för vårt tillvägagångssätt under rubriken *Metodval, datainsamling och urval*. Då denna litteraturöversikt består av redan färdigt material har vi som författare fått förlita oss på att de ansvariga forskarna till respektive studie har rapporterat sina resultat till de berörda parter studierna rör. Eftersom ett av våra inklusionskriterier har varit att artiklarna ska vara peer reviewed stärker detta de enskilda artiklarnas trovärdighet och i utsträckning även vår studies, då denna studie är grundad på dessa artiklar.

2.5.2. Överförbarhet

I kvalitativ forskning inbegriper forskningen i normalfallet ett intensivt studium av en liten grupp eller av individer som har vissa egenskaper gemensamt (Bryman, 2018). Bryman beskriver då att det således handlar om att få ett djup i sin undersökning och inte en bredd som den kvantitativa forskningen efterfrågar. I vår studie går också forskningen in mer på djupet då det handlar om en minoritetsgrupp (män i socialt arbete) snarare än ett brett spektrum. Överförbarhet inom kvantitativ forskning innebär att resultatet ska bli detsamma även om undersökningen görs i en annan kontext eller vid en senare tidpunkt. I kvalitativ forskning är inte en studies överförbarhet lika central, även om den ingår. Bryman (2018) förklarar att bedömningen av en kvalitativ studies överförbarhet ska förse läsaren med “en

fullständig redogörelse” med vars hjälp de kan bedöma hur pass överförbara resultaten är till en annan kontext.

2.5.3. Pålitlighet

Bryman (2018) beskriver att en studies pålitlighet ökar genom att forskarna säkerställer och skapar en fullständig och tillgänglig redogörelse för alla faser i forskningsprocessen. I syfte att öka vår studies pålitlighet har vi angett hur vi har sökt, valt ut och bearbetat de material vi använt oss av i studien (se kapitel 2, 4 och 5). Vi har enbart använt oss av primärkällor och haft som krav att de ska vara kvalitetsgranskade i en peer review-process. För att stärka studiens pålitlighet ytterligare redovisar vi också vårt sökarbete i en sökmatrix så att läsaren lättare ska kunna se hur vi gått tillväga. Vi har också använt oss av referenssystemet APA 7 för att läsaren enkelt ska kunna hitta de primärkällor vi använt oss av.

2.5.4. Möjlighet att styrka och konfirmera

Att kunna styrka och konfirmera innebär enligt Bryman (2018) att forskaren försöker säkerställa att hen agerat i god tro. Det ska med andra ord vara uppenbart att forskaren inte medvetet låtit personliga värderingar eller teoretiska inriktning påverka utfallet av studien. I syfte att minimera risken för att våra personliga värderingar har påverkat studiens resultat har vi noga läst igenom allt vårt material till studien var för sig för att inte påverka varandras tankebanor och sedan efter det diskuterat vad vi kommit fram till och vad vi tycker vi bör ha med. Vi anser att vi genom detta tillvägagångssätt styrkt vår studies tillförlitlighet.

2.6. Forskningsetiska överväganden

Bryman (2018) nämner fyra olika etiska grundprinciper när det gäller personer som är direkt inblandade i forskningen. Han tar upp informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet innebär att de som berörs av undersökningen blir informerade om dess syfte, samt att deras deltagande är frivilligt och att de kan hoppa av om de inte längre vill vara en del av undersökningen. Det andra kravet, samtyckeskravet, handlar om deltagarnas rätt att bestämma om de vill medverka eller inte. Konfidentialitetskravet berör de uppgifter om deltagarna, deras personuppgifter och hur dessa ska behandlas med största möjliga konfidentialitet. Det sista kravet, nyttjandekravet, beskriver hur de insamlade uppgifterna endast får användas för det som etablerats som forskningens mål (Bryman, 2018). Då denna studie är en litteraturöversikt över vetenskapliga artiklar och tidigare forskning uppfylls inte dessa fyra krav, då inga

personer har deltagit i studien har därmed inga personer behövts informeras. Konfidentialitetskravet och nyttjandekravet kan därmed inte heller uppfyllas.

För att studien ska hålla en så hög kvalitet som möjligt har enbart de vetenskapliga artiklar som är peer review-granskade valts ut till studien. Peer review är en process som innebär att de vetenskapliga artiklarna granskas och accepteras av experter innan publicering för att säkerställa att publiceringen håller en hög kvalitet (Östlundh, 2022). Enligt Eriksson Barajas et al. (2013) är det viktigt att en litteraturöversikt består av artiklar som har fått tillstånd från en etisk kommitté eller där det har gjorts noggranna etiska överväganden. Det är även viktigt att redovisa för alla artiklar som ingår i studien samt att presentera alla resultat av de artiklar som valts ut, oavsett om de stöder hypotesen eller ej. De utvalda artiklarna till denna studie uppfyller dels våra krav att vara peer review-granskade, dels att de fått tillstånd från en etisk kommitté eller att noggranna etiska överväganden genomförts. Våra forskningsfrågor ställs inte direkt till människor utan till litteraturen och tidigare dokumenterad kunskap (Eriksson Barajas et al., 2013), vilket är positivt ur en forskningsetisk synvinkel då vi inte kommer att hantera känsliga uppgifter eller persondata.

3. Teoretiska ståndpunkter

Det följande kapitlet redogör för val av teori, en diskussion kring kön och genus samt en fördjupad diskussion kring kritisk maskulinitetsforskning och Connells (1999) teori om hegemonisk maskulinitet.

3.1. Val av teori

Den tematiska analysen grundar sig på Connells (1999) teori om hegemonisk maskulinitet. Andra teorier som övervägdes var könsrollsteori, patriarkatsteori och stigma. Dock landade vi i den hegemoniska maskulinitetsteorin då den bemöter både relationen mellan män och kvinnor såväl som hierarkier mellan män. Utifrån vår läsning och efterforskning på området bedömdes denna teori även vara den mest slagkraftiga inom området.

3.2. Kön och genus

Denna text behandlar frågan om män och socialt arbete, där det som syftas till med *män* är en *könsbaserad social kategori*. Men vad innebär detta egentligen?

En vanlig förenklad förklaring är att kön är den biologiska dimensionen och genus den sociala. Här grundar sig termen på den biologiska uppdelningen mellan hanar och honor och diskursen kring genus har traditionellt betonat en dikotomi dem sinsemellan (Connell & Pearse, 2015). Detta sätt att tala och tänka kring genus ignorerar dock variationer inom könen. Ändå existerar dessa intrakategoriska skillnader som innebär en stor betydelse för relationen män och kvinnor emellan, så som våldsamma och icke-våldsamma maskuliniteter. Även kroppar som inte kan kategoriseras in i en strikt dikotomi bortses från genom att utgå från denna dualitet.

Connell och Pearse (2015) betonar att genus främst bör betraktas som en social struktur, inte som ett uttryck för fasta kategorier med grund i dikotoma biologiska grunder. Genus är något som skapas och reproduceras aktivt, vilket till exempelvis är en anledning till varför manlighet skiljer sig åt mellan kulturer och historiskt sett. Genus reproduceras socialt genom "strukturernas förmåga att forma det individuella handlandet" (Connell & Pearse, 2015, s. 27), något som den existentiella filosofen Simone de Beauvoir uttryckte redan 1949 när hon skrev "man föds inte till kvinna, man blir det" (1949/2012, s. 325). 1987 publicerade West och Zimmerman den mycket inflytelserika texten *Doing gender* (1987), i vilken de presenterade deras syn på genus som något som ständigt upprätthålls av våra interaktioner med varandra. Genus är något som åstadkoms - eller *görs* - i interaktion, samtidigt som det strukturerar denna interaktion. Detta innebär att traditionellt maskulina karaktärsdrag såsom mod, viljestyrka, ambition, självständighet, initiativtagande, rationalitet och känslomässig kontroll (Thomas, 2001) ständigt behöver upprätthållas socialt för att fortsätta vara en måttstock för vad maskulinitet innebär.

Tanken att genus är något som härstammar från biologiskt kön har kritiserats, inte minst av den amerikanska filosofen Judith Butler. I sin bok *Gender Trouble* (1990) argumenterar hon för att det inte finns någon könsessens utan endast normer, diskurser och sociala konventioner som formar utövandet av kön och genus samt gör det möjligt för vissa genusuttryck att existera medan andra hindras. Hon ifrågasätter de praktiker som görs tillgängliga för oss genom vår biologi och som leder till att en individ ska identifiera sig som man eller kvinna. Butler talar om idén att kön, genus och sexualitet måste utövas på ett särskilt sätt för att accepteras i samhället, något som hon kallar för *den heterosexuella matrisen* (Butler, 1990). Mot detta lyfter hon begreppet *performativitet* som avser de sätt som vi alla agerar kön; genom vad vi har på oss, hur vi talar eller rör oss och så vidare. Performativitet utmanar tanken om att genus måste avspegla ett visst biologiskt kön och en viss sexuell

läggning. Butler ställer sig mot idén om att det finns givna kön och menar istället att det är handlingar, värderingar, maktrelationer och normer som definierar vad kön är. Den biologiska kroppen har ingen annan ontologisk status än det vi skapar genom våra performativa handlingar. Butler menar att vi alla upprätthåller genus, skapar det och upprepar genusstrukturerna. Det är genom denna upprepning som strukturerna upplevs som stabila, dock kan innebörden av manlighet och kvinnlighet förskjutas och förändras över tid i upprepningarna (Butler, 1990).

Judith Butler har öppnat upp för grupper såsom transsexuella och bisexuella som fått en teoretisk ram att förstå sin könsidentitet. Hennes teorier har utmanat tankar kring begrepp som *kvinnna* och *kvinnlighet* genom att utmana tanken att kön och sociala roller hör ihop. Därmed har forskningen kunnat undersöka de sociala maktrelationer som hör samman med kön och genus samt utmana dessa (Kullberg, 2012).

3.3. Mansforskning och hegemonisk maskulinitet

Att tala om maskulinitet och femininitet som historiskt och kulturellt betingade kan få det att framstå som om begreppen är bräckliga eller rent ut betydelselösa. Men de har materiella och sociala konsekvenser som har format hur våra samhällen är konstruerade och som har en inverkan på alla människors liv (Connell, 1999). Genus spelar in i frågor om ekonomi, utbildning, obetalt hem- och omsorgsarbete, hälsa, våld och makt där skillnaden fortfarande syns i Sverige (SCB, 2020).

Mansforskning - eller kritisk maskulinitetsforskning - som forskningsområde började etableras och utvecklas under 1980-talet som en del av genusforskningen. Inspirerad av, men skild från, feminismen fokuserade maskulinitetsforskningen på mäns relationer till män och kvinnor, deras livsvillkor samt skillnaden mellan olika män (Gottzén, 2019). Diskussioner kring män och kvinnor och deras roller i samhället förs på 1960- och 70-talet i debatten kring jämställdhet. Forskningen kring manlighet och maskulina roller var inte ett separat område under denna period, utan en integrerad del av kvinnoforskningen och själva forskningen bedrevs även till stor del utav kvinnor (Hearn et al., 2012). Under denna period präglades tänkandet och forskningen av könsrollsteori och patriarkatsteori, vilket främst fokuserade på genus och maktrelationer mellan män, kvinnor och hur andra identiteter ter sig.

På 1980-talet skedde en förändring inom genusforskningen och forskningsfältet *mansforskning* bildades. I Sverige var mansforskningen influerad av och starkt sammankopplad med Connells (1999) teori om *hegemonisk maskulinitet* (Hearn et al., 2012). Teorin om hegemonisk maskulinitet kan delvis förstås som ett sätt att lyfta maktrelationer, dominans och hierarkier mellan män samtidigt som detta ställs mot den patriarkala underordningen av kvinnor och femininitet (Hearn et al., 2012). Precis som Butler (1990) och West och Zimmerman (1987) menar Connell (1999) att maskulinitet är något som åstadkoms eller görs socialt och som bär olika mening i olika sociala sammanhang och över tid.

Begreppet hegemoni myntades av Antonio Gramsci och hans analys av klassrelationerna och den kulturella dynamik som möjliggör att en viss grupp i samhället kan upprätthålla och hävda en ledande position i det givna samhället (Gramsci, 1971). Connell (1999) applicerade Gramscis teori på maskulinitet och hur en viss maskulinitet vid en viss tidpunkt kan ses som överordnad andra former av maskulinitet. Connell menar att idén om en enhetlig maskulinitet är inte sann. Samspelet mellan olika sociala kategorier såsom klass, etnicitet, sexualitet och andra faktorer skapar i själva verket multipla maskuliniteter. Connells teori urskiljer inte endast att det finns olika maskuliniteter utan försöker även undersöka deras inbördes relationer. Den hegemoniska maskuliniteten kan ses som den “konfiguration av genuspraktik som innehåller det för tillfället accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet” (Connell, 1999, s. 101). Denna konfiguration arbetar för att garantera mäns dominanta position gentemot kvinnor i samhället. Genom sociala strukturer skapas den hegemoniska maskuliniteten kollektivt främst utifrån institutionell makt och kulturella ideal. Den hegemoniska maskuliniteten innehåller det som Connell kallar för en allmänt accepterad social strategi, om villkoren för det patriarkala samhället förändras så förändras även basen som den rådande hegemoniska maskuliniteten vilar på. Den rådande hegemonin är därmed flytande och förändras över tid, vilket kan förklara hur mansidealet inte alltid sett likadant ut samt att det högst troligt kommer förändras i framtiden genom att nya grupper utmanar de rådande sociala konstruktionerna och initierar en ny hegemoni. Det som är hegemoniskt med maskuliniteten är att det finns ett ideal för andra män att relatera till som *samtidigt* upprätthåller genusordningen eller mäns underordning av kvinnor (Connell, 1999). Hegemonin behöver acceptans från både män och kvinnor för att återskapas och ses som legitim. Innehållet i hegemonin kan ständigt utmanas och ifrågasättas av både män och kvinnor.

Connell (1999) skiljer ut tre andra former av maskulinitet förutom den hegemoniska; *den underordnade*, *den marginaliserade* och *den delaktiga*. Den underordnade maskuliniteten är grupper av män som är ekonomiskt, kulturellt, juridiskt och politiskt uteslutna. Connell nämner här gruppen homosexuella män som exempel, men även andra män eller pojkar som är uteslutna från det hegemoniska idealet. Den marginaliserade maskuliniteten är komplex, då den legitimerar den hegemoniska maskuliniteten utan att hota hierarkin. Connell (1999) skriver att marginaliseringen "hör alltid samman med *auktoriseringen* av den dominerande gruppens hegemoniska maskulinitet" (s. 105). Hon ger exemplet av icke-vita idrottsstjärnor och hur de kan återskapa idealet av den hegemoniska maskuliniteten utan att på något sätt utmana den eller att deras berömmelse skulle ha någon nedsipprande effekt eller till andra i samma grupp erhåller mer auktoritet socialt. Den sista kategorin som Connell nämner är den delaktiga. Få män lever helt och hållet upp till det hegemoniska idealet. Trots detta avnjuter majoriteten av män privilegier av genusordningen som den hegemoniska maskuliniteten skapar.

4. Resultat

Nedan följer en sammanställning av empirin i alfabetisk ordning. Därefter följer en redogörelse för likheter och skillnader i empirin, med fokus på syfte, metod, respondenter och kontext. Sedan presenteras de gemensamma teman som identifierats genom den tematiska analysen och slutligen följer en fördjupad teoretisk diskussion där resultatet och de identifierade temana ställs i relation till studiens teoretiska utgångspunkt.

4.1. Empirin

Ashencaen Crabtree och Parker (2014). *Being Male in Female Spaces: Perceptions of Masculinity Amongst Male Social Work Students on a Qualifying Course*. **Syfte:** Studien har som syfte att undersöka vilka uppfattningar och tolkningar av maskulinitet som tidigare och nuvarande studenter i socialt arbete har kring deras sociala roll som manliga studenter i en kvinnodominerad profession. **Metod:** Semistrukturerade intervjuer. **Resultat:** Männerna beskriver hur de kände att det ofta var svårt att vara man i studiemiljön, då hela miljön är anpassad efter ett kvinnligt perspektiv. En man beskriver hur han fick höra av sin lärare att arbetet handlar om att vara i nära kontakt med sina känslor och kunna reflektera, vilket läraren menade på att män inte är lika bra på. Många av männen i studien beskriver också hur de blir generaliserade in i stereotyper och kände att det var negativt att vara just man. Vanligt återkommande i studien är också att männen oftare blir ifrågasatta om sina val att

vilja bli socialarbetare än sina kvinnliga klasskamrater. Då de får höra att de endast utbildar sig för en snabbare väg till högre positioner än att de vill jobba i klientnära arbete, vilket är stereotypiskt för att det finns fler män i chefspositioner. **Relevans:** Studien visar hur studenter upplever hur det är att vara i minoritet och hur maskulinitet uppfattas och tolkas under utbildningens gång.

Christie (1998). *Is Social Work a 'Non-Traditional' Occupation for Men?* **Syfte:** Artikeln fokuserar på att utforska mäns positioner i socialt arbete. Artikeln fokuserar särskilt på dissonansen mellan den dominerande konstruktionen för det manliga könet och det professionella sociala arbetet. **Metod:** Kunskapsöversikt. **Resultat:** Christie anger i studien sex olika "anledningar" till varför socialt arbete kan ses som komplext i relationen mellan mäns könsidentitet och professionella identitet. Det handlar delvis om att majoritet av de som arbetar i yrket är kvinnor och även de som studerar socialt arbete är kvinnor. Det handlar också om att majoriteten av de som är i behov av hjälp från socialarbetare är barn och kvinnor. Han nämner även att omvårdnad historiskt sett har setts som ett feminint attribut, något som även avskräcker män att ge sig in i yrket. **Relevans:** Artikeln bidrar till vår studie genom att tillföra kunskap om mäns positioner i det sociala arbetet.

Christie (2006). *Negotiating the uncomfortable intersections between gender and professional identities in social work.* **Syfte:** Att undersöka hur kön och professionell identitet spelar in i debatter kring avtraditionalisering av kön och yrkesidentiteter i socialt arbete. **Metod:** Baserad på kvalitativa intervjuer¹. **Resultat:** Artikeln presenterar olika diskurser kring de sätt som män och kvinnor identifierar sig med yrkeskategorier socialarbetare; diskurser kring karriärmotiveringar, karriärval och mäns närvaro i yrket som antingen *heroes* eller *gentle-men*. Kvinnorna i studien använder sig av dessa diskurser för att lättare kunna arbeta tillsammans med männen och skilja dem från andra män och specifikt vissa manliga klienter. Yrkestiteln socialarbetare destabiliserar den traditionella bilden av maskulinitet och männen i studien använder dessa diskurser för att rättfärdiga sin position inom det sociala arbetet. Diskurserna om heroes och gentle-men låter männen presentera sig som skilda från de andra kvinnorna i yrket såväl som från andra män. **Relevans:** Artikeln bidrar till vår studie genom att tillföra information kring hur män och kvinnor förhåller sig till mäns positioner inom det sociala arbetet.

¹ Artikelns empiri baseras på de intervjuer som Christie gjorde till sin doktorsavhandling.

Dahlkild-Öhman och Eriksson (2013). *Inequality Regimes and Men's Positions in Social Work*.

Syfte: Att utforska mäns positioner genom en djupanalys av könsgörande praktiker hos tre arbetsgrupper. **Metod:** Kvalitativa gruppintervjuer med tre olika arbetsgrupper bestående av socionomer som arbetade inom familjerätten. Var arbetsgrupp bestod av endast en man och resten kvinnor. **Resultat:** De tre olika arbetsgruppernas män har olika sätt att utöva sin maskulinitet på. Två av männen har en tydlig maktposition i gruppen. Medan Peter utövar maskulinitet genom hans roll som ledare för gruppen utövar Tom en dominerande maskulinitet genom frihet och autonomi. Den tredje mannen, Bob, var marginaliserad i gruppen. Han hade mindre erfarenhet och presenterar sig på ett sätt som avviker från traditionella maskulina värden såsom kunskap, kompetens och kontroll. Författarnas slutsatser är att genusrelationer inom dessa arbetsgrupper formar gruppernas praktik och utformning, men att maskulin dominans också kan vara villkorlig. Detta kopplas med hur de män som har en mer dominant position även delar liknande erfarenhet och ålder med de andra i gruppen, medan mannen som är marginaliserad är yngre och ej har liknande erfarenheter som de andra i gruppen. **Relevans:** Studien visar hur maskulinitet kan uttryckas i arbetsgrupper där män är i minoritetsposition samt hur genusrelationer och makt till viss del är villkorligt och påverkas av andra faktorer.

Fahlgren (2013). *The Paradox of a Gender-Balanced Workforce: The Discursive Construction of Gender Among Swedish Social Workers*.

Syfte: Artikeln beskriver inget tydligt uttryckt syfte men dess övergripande mål är att undersöka genusnormaliserande processer i socialarbetares berättelser om deras arbete och konsekvenser av dessa. **Metod:** Kvalitativa intervjuer. **Resultat:** Studien är utformad på en arbetsplats där de jobbar efter att ha en könsbalanserad arbetsplats med fem kvinnor och fem män. Intervjuerna visar på att arbetarna tror sig ha en normaliserad fördelning i arbetet där männen och kvinnorna gör samma arbetsuppgifter och har samma ansvar. Studien visar dock att det finns flera aspekter där det skiljer sig mellan männen och kvinnorna. Detta förklaras genom att "män och kvinnor är bra på olika saker" och att de fikar i olika rum på grund av att de vill ha "egentid med männen då de ändå spenderar mycket tid tillsammans med de andra". Studien visar att oavsett hur arbetsplatsen upplever sig ha en könsbalanserad arbetsplats visar det sig ändå att när män går in i vad som anses vara ett kvinnodominerat yrke tar de med sig sina privilegier och samtidigt reproducerar hierarkin i könsordningen. **Relevans:** Studiens resultat bidrar med relevant kunskap som ger en insyn i det praktiska sociala arbetet utifrån en arbetsplats där de aktivt jobbar med normaliseringsprocessen av en jämn könsfördelning.

Ganson et al. (2022). *Exploring the Experiences of Male MSW Students in the Social Work Learning Environment*. **Syfte:** Studiens syfte är att utforska manliga studenters erfarenheter under utbildningens gång. **Metod:** Kvalitativa intervjuer och tematisk analys. **Resultat:** Studien identifierade fem olika teman från de 22 intervjuer som gjordes med manliga studenter. De teman som identifierades handlade om att de manliga studenterna kände att de stod ut från mängden, blev behandlade annorlunda på grund av sitt kön, blev styrda in i en viss roll, kände att de inte kunde uttrycka sig fritt i rädsla för att säga fel och att de utvecklade en ny typ av medvetenhet vilken påverkan deras kön har. **Relevans:** Studiens resultat är av relevans för vår studie då den ger en inblick i hur manliga studenter upplever sin studietid utifrån deras manliga minoritetsposition.

Hyde och Deal (2003). *Does Gender Matter? Male and Female Participation in Social Work Classrooms*. **Syfte:** Att undersöka rollen som genus har i förhållande till delaktighet och självzensurering i klassrummen på en masterutbildning i socialt arbete. **Metod:** En enkätstudie och intervjuer med fokusgrupper. **Resultat:** Få skillnader noterades mellan grupperna, men i de fall där de kunde se en signifikant skillnad tenderade de att förstärka könsstereotyper. Skillnaderna mellan grupperna var tydligare i fokusgrupperna än i enkätstudien. Män och kvinnors anledning till självzensurering var skilda. Kvinnor hade personliga anledningar som att de var blyga eller osäkra, medan de manliga studenterna uttryckte en oro att framstå som sexistiska eller rasistiska som anledning till självzensurering. Många män uttryckte en oro att ses som symboler för det förtryck män står för i samhället och betonade att de skilde sig från andra män. De manliga studenterna uppgav även att de upplevde att de var förtryckta, i ett försök att framföra deras upplevda brist på makt eller privilegier i klassrummen. **Relevans:** Artikeln redogör för män och kvinnors skilda position på utbildningen inom socialt arbete och hur männen förhåller sig till att vara minoritet.

Kullberg (2013). *From Glass Escalator to Glass Travelator: On the Proportion of Men in Managerial Positions in Social Work in Sweden*. **Syfte:** Att beskriva på vilka sätt som män i chefsroller i socialt arbete har förändrats under de senaste åren och diskutera anledningarna till detta. **Metod:** Enkätstudie samt kvalitativa intervjuer. **Resultat:** Studien identifierar tre huvudanledningar till förändringen inom yrket; 1) Män väljer bort en vertikal karriär, dels på grund av nya villkor och en förändrad chefsroll. 2) Män väljer en horisontell karriär, där de väljer att specialisera sig inom ett område. 3) Män har förändrade värderingar än tidigare då de väljer att fokusera mer på familj. Deltagarna förmedlar det som författaren kallar för

The new man och utmanar rådande maskulinitetsnormer. **Relevans:** Artikeln är relevant för vår studie eftersom den bidrar med kunskap om mäns karriärvägar genom både enkäter och kvalitativa intervjuer.

McLean (2003). *Men as minority: Men employed in statutory social care work*. **Syfte:** Att undersöka hur det sociala arbetet är distribuerat i fråga om yrkestyper, positioner och individuella karaktäristika. **Metod:** Kvantitativ studie. **Resultat:** Artikeln bekräftar att mäns positioner i socialt arbete speglar många andra yrken, särskilt sådana där män är i minoritet. Män är överrepresenterade i chefsroller eller specialistroller. Även om dessa män arbetar inom ett traditionellt kvinnligt yrke innehar de traditionellt maskulina positioner inom yrket. McLean visar även hur två femtedelar av de privilegierade männen innehar en chefsposition medan endast en femtedel av de svarta männen² var i chefsposition. Artikeln belyser även flera andra identiteter och deras positioner i socialt arbete. **Relevans:** Artikeln tillför insikter kring flera olika identiteter och relationer mellan dessa och deras positioner i socialt arbete.

Pease (2011). *Men in Social Work: Challenging or Reproducing an Unequal Gender Regime?* **Syfte:** Artikeln utforskar argumenten kring uppmuntrandet av att få in män i det sociala arbetet. **Metod:** Kunskapsöversikt. **Resultat:** Artikeln bemöter vanliga argument som vill uppmuntra att fler män ger sig in i det sociala arbetet, såsom argumentet att män kan verka som förebilder och argument för en större mångfald inom yrket. Pease menar dock att om män som befinner sig i socialt arbete inte arbetar utifrån en feministisk praktik och utmanar rådande maskulinitetsnormer kommer de endast att reproducera en hegemonisk form av maskulinitet och en ojämlik genusregim. Manliga socialarbetare behöver aktivt utmana traditionella maskulina normer och arbeta för att motverka diskriminering inom yrket socialt arbete, med klienter och i det större samhället. **Relevans:** Artikeln belyser flera intressanta aspekter av det praktiska manliga sociala arbetet och utmanar traditionella argument att om män i yrket. Detta gör Peases artikel mycket relevant för vårt syfte.

Warde (2009). *Male Social Workers in Child Welfare: A Qualitative Analysis*. **Syfte:** Undersöka hur manliga socialarbetare som arbetar inom social barnavård beskriver hur de kom in i arbetet, deras erfarenheter och vad de känner att de bidrar med till arbetet. **Metod:** Semistrukturerade kvalitativa intervjuer. **Resultat:** Av de 17 manliga socialarbetare som deltog i studien beskrev 13 av dem att de hade "fallit in i yrket", att det inte var ett medvetet

² McLean använder termen *Black men* för alla respondenter som inte identifierade sig som *White*.

förstahandsval i deras liv, men att de ändå kommit att känna att yrkesvalet är deras kall i livet. För de resterande fyra i studien var deras val av yrken medvetna på grund av erfarenheter i deras liv som fick dem att välja att jobba med barn och familjer i behov. Alla deltagare i studien hade minst fem års erfarenhet i arbetet och av de 17 deltagarna hade 16 blivit uppflyttade till högre positioner. Till skillnad från vad som visat sig i flera andra studier av män inom kvinnodominerade yrken kände inte dessa män någon dissonans mellan deras personliga identitet som man och deras professionella status inom ett kvinnodominerat yrke. Dessa män kände inte heller att de har rört sig uppåt i karriären på grund av deras könsidentitet, utan att det har att göra med lång erfarenhet i yrket och att de känner att deras erfarenheter kan bidra med nytta från chefsposition. **Relevans:** Denna artikel är relevant för vår studie då den undersöker hur mäns erfarenheter är inom ett yrke där deras motsatta kön är i majoritet.

4.2. Empiri - likheter och skillnader

4.2.1. Artiklarnas syften

Empirin består av elva artiklar som alla handlar om socialt arbete, maskulinitet och mäns positioner inom yrket. Fyra av artiklarna berör det sociala arbetets praktik och hur män positionerar sig arbetsgrupper och förhåller sig till yrkesrollen. Tre artiklar berör studenters perspektiv på yrket och rollen män har i det. Två artiklar undersöker hur olika grupper positionerar sig inom det sociala arbetet och vilka karriärvägar manliga socialarbetare tar. Två artiklar undersöker vanliga diskurser kring män i socialt arbete, dels att socialt arbete skulle vara ett icke-traditionellt yrke för män, dels diskursen kring att fler män behöver ge sig in i yrket.

Fahlgren (2013), Dahlkild-Öhman och Eriksson (2013), Warde (2009) och Christie (2006) undersöker alla mäns positioner i det sociala arbetets praktik och hur genus spelar in i yrkesutövningen. Fahlgren (2013) har som syfte att undersöka de narrativa och sociala praktiker som utövas på en verksamhet som har hälften män och hälften kvinnor som anställda. Artikeln av Dahlkild-Öhman och Eriksson (2013) liknar Fahlgrens studies syfte då de undersökte könsgörande praktiker i tre arbetsgrupper. Warde (2009) syftar till att undersöka hur män som arbetar med barn och unga hamnade i yrket, vilka upplevelser de har fått av yrket och vad de upplever att de bidrar med. Den sista artikeln som berör mäns positioner i det praktiska sociala arbetet är Christie (2006), vars syfte är att undersöka olika

diskurser som både män och kvinnor i yrket använder sig av för att förhålla sig till och förklara mäns ingång i arbetet.

Tre artiklar undersöker ett studentperspektiv på det sociala arbetet och mäns sociala roll inom det, Ganson et al. (2022), Ashencaen Crabtree och Parker (2014) och Hyde och Deal (2003). Både Ganson et al. (2022) och Ashencaen Crabtree och Parker (2014) har som syfte att undersöka hur manliga studenter i socialt arbete upplever deras sociala roller som män och studenter i ett kvinnodominerat yrke. Hyde och Deals (2003) syfte är att undersöka självzensurering i klassrummen på en masterutbildning i socialt arbete och hur detta är kopplat till genus och mäns minoritetsposition i klassrummet.

De två artiklarna av Kullberg (2013) och McLean (2003) syftar båda till att undersöka mäns positioner inom det sociala arbetet. Kullbergs syfte är att beskriva på vilka sätt som mäns positioner inom socialt arbete har förändrats under åren medan McLeans syfte är att undersöka vilka individer som sitter på vilka positioner inom det sociala arbetet, hans studie tittar på olika yrkestyper, position och olika sociala kategorier.

De två sista artiklarna skiljer sig åt från de andra, Christie (1998) och Pease (2011) undersöker vissa diskurser och argument kring män i socialt arbete. Christies artikel utforskar män och de positioner som de har inom socialt arbete och kontrasterna mellan den traditionella konstruktionen av maskulinitet och socialt arbete som yrke. Peases syfte är att undersöka män inom socialt arbete och hur traditionella maskuliniteter antingen kan utmanas eller reproduceras i yrkesutövningen.

4.2.2. Artiklarnas metoder

Av de elva artiklar som vår studie utgår från har åtta artiklar använt sig av intervjuer för att samla in data. Dessa är Fahlgren (2013), Ganson et al. (2022), Dahlkild-Öhman och Eriksson (2013), Warde (2009), Ashencaen Crabtree och Parker (2014) och Christie (2006) samt Kullberg (2013) och Hyde och Deal (2003) som kompletterade sina intervjuer med enkätstudier. McLean (2003) skiljer ut sig som den enda kvantitativa studien då hans artikel grundar sig på sekundärdata från Storbritannien som *The National Institute for Social Work* genomfört.

Pease (2011) och Christie (1998) är två kunskapsöversikter som inte staterar sin metod.

4.2.3. Genus

I fem av artiklarna är samtliga respondenter män (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014; Ganson et al., 2022; Kullberg, 2013; McLean, 2003; Warde, 2009), i fyra är det blandat mellan män och kvinnor (Christie, 2006; Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013; Fahlgren, 2013; Hyde & Deal, 2003) och två artiklar har inga respondenter (Christie, 1998; Pease, 2011). Endast en artikel lyfter homosexualitet i relation till yrkesrollen (McLean, 2003).

4.2.4. Etniskt ursprung

Av de artiklar som har respondenter framgår etniskt ursprung i sex av dem (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014; Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013; Ganson et al., 2022; Hyde & Deal, 2003; McLean, 2003; Warde, 2009). I tre artiklar, en från England (Christie, 2006) och två från Sverige (Fahlgren, 2013; Kullberg, 2013), framgår inte deltagarnas etniska bakgrund.

4.2.5. Geografiskt område

Sverige (Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013; Fahlgren, 2013; Kullberg, 2013) och USA (Ganson et al., 2022; Hyde & Deal, 2003; Warde, 2009) bidrar med tre artiklar var, Storbritannien fyra (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014; Christie, 1998, 2006; McLean, 2003) och Australien en (Pease, 2011).

Tabell 2

Översiktstabell av studiens vetenskapliga artiklar

Författare, utgivningsår	Population / genomförande land	Deltagare	Syfte / Mål	Metod
Ashencaen Crabtree och Parker, 2014	Studien är utförd i Storbritannien där alla är bosatta.	Åtta manliga deltagare. Tre studenter som går sista året och fem socialarbetare som arbetar sitt första år. Olika etnisk bakgrund.	Studien har som syfte att undersöka vilka uppfattningar och tolkningar av maskulinitet som tidigare och nuvarande studenter i socialt arbete har kring deras sociala roll som manliga studenter i ett kvinnodominerat yrke.	Semistrukturerade kvalitativa intervjuer
Christie, 1998	Studien är genomförd i Storbritannien.	Studien är en argumentativ artikel och har således inga deltagare.	Artikeln fokuserar på att utforska mäns positioner i socialt arbete. Artikeln fokuserar särskilt på dissonansen mellan den dominerande konstruktionen för det manliga könet och det professionella sociala arbetet.	Argumentativ artikel.
Christie, 2006	Studien är genomförd i Storbritannien.	40 deltagare. Hälften män och hälften kvinnor.	Att undersöka hur kön och professionell identitet spelar in i debatter kring avtraditionalisering av kön och yrkesidentiteter i socialt arbete.	Baserad på kvalitativa intervjuer.
Dahlkild-Öhman och Eriksson, 2013	Svenska medborgare bosatta i Sverige.	Tre arbetsgrupper med en man i varje grupp. Resterande i grupperna bestod av kvinnor.	Att utforska mäns positioner genom en djupanalys av könsgörande praktiker hos tre arbetsgrupper.	Kvalitativa gruppintervjuer med tre olika arbetsgrupper med socionomer som arbetade inom familjerätten, var arbetsgrupp bestod av endast en man och resten kvinnor.

Fahlgren, 2013	Svenska medborgare bosatta i Sverige.	10 socialarbetare på samma arbetsplats. Hälften män och hälften kvinnor.	Artikels övergripande mål är att undersöka genusnormaliserande processer i socialarbeters berättelser om deras arbete och konsekvenser av dessa.	Kvalitativ studie. Ljudinspelade intervjuer med respondenterna på deras arbetsplats.
Ganson et al., 2022	Amerikanska medborgare bosatta i USA.	22 män som studerar socialt arbete som har olika etnisk bakgrund från sex olika universitet.	Studiens syfte är att utforska manliga studenters erfarenheter under utbildningens gång	Kvalitativa intervjuer och sedan tematisk analys.
Hyde och Deal, 2003	Studien är genomförd i USA.	264 enkätsvar. 44 deltagare i fokusgrupper. Olika etnisk bakgrund. Både män och kvinnor.	Att undersöka rollen som genus har i anseende till delaktighet och själv censurering i klassrummen på en masterutbildning i socialt arbete.	En enkätstudie och intervjuer med fokusgrupper.
Kullberg, 2013	Svenska medborgare bosatta i Sverige.	252 enkätsvar och 18 djupintervjuer. Alla män.	Att beskriva på vilket sätt som män i chefsroller i socialt arbete har förändrats under de senaste åren och diskutera anledningarna till detta.	Enkätstudie samt kvalitativa intervjuer.
McLean, 2003	Studien är genomförd i Storbritannien.	585 deltagande män. Olika etnisk bakgrund.	Att undersöka hur det sociala arbetet är distribuerat i fråga om yrkestyper, positioner och individuella karaktäristika.	Longitudinell panelstudie.
Pease, 2011	Studien är genomförd i Australien.	Studien är en argumentativ artikel och har således inga deltagare.	Artikeln utforskar argumenten kring uppmuntrandet av att få in män i det sociala arbetet.	Argumentativ artikel.

Warde, 2009	Studien utförd i USA där alla är bosatta.	17 manliga socialarbetare med olika etnisk bakgrund som arbetar inom social barnvård.	Undersöka hur manliga socialarbetare som arbetar inom social barnvård beskriver hur de dels kom in i arbetet, deras erfarenheter och vad de känner att de bidrar med till arbetet.	Semistrukturerade kvalitativa intervjuer.
-------------	---	---	--	---

4.3. Teman

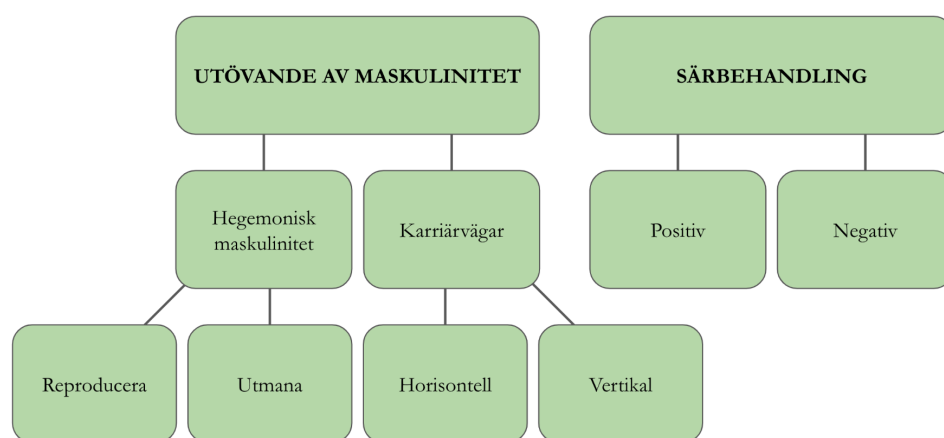
I detta kapitel presenterar vi de teman och underteman som vår tematiska analys har genererat. Under arbetets gång och genomläsningen av artiklarna har flera olika tankar förts kring möjliga teman och underteman. Det första vi identifierade i artiklarna var något som vi benämnde som *bemötande*, där män i yrket blev särbehandlade både positivt och negativt. Detta tema var som tydligast framträdande i de artiklar som behandlade mäns positioner inom det sociala arbetet, där män mer frekvent har en chefsroll eller en specialistposition. I den initiala delen såg vi även vissa mönster kring hur män utövar *maskulinitet* i yrket och hur dessa mönster skiljde sig åt mellan olika män i olika yrkesroller.

De teman och underteman som identifierades är:

1. Utövande av maskulinitet, med underteman hegemonisk maskulinitet och karriärvägar, där vi skiljer på reproducering eller utmaning av hegemonisk maskulinitet samt vertikala eller horisontella karriärvägar.
2. Särbehandling inom yrket, med underteman positiv och negativ särbehandling.

Figur 2

Illustration över teman

4.3.1. Tema 1: Utövande av maskulinitet

Män inom socialt arbete har varit och är i numerär minoritet gentemot kvinnliga kollegor (Kullberg, 2013; McLean, 2003). Återkommande i artiklarna är diskursen kring det sociala arbetet som ett kvinnoyrke eller ett icke-traditionellt yrke för män (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014; Christie, 1998; McLean, 2003). Denna diskurs påverkar hur män i yrket orienterar sig och hur de utövar sin maskulinitet. Detta märks i flera studier där männen uppger att de inte gärna berättar för andra att de jobbar med socialt arbete och att de även beskriver hur de har ramlat in i yrket (Christie, 2006; Warde, 2009). Vårdande yrken är oftast inte associerade med män, “it often requires some negotiation around expected behaviour by service users and men social workers alike” (1998, s. 499). Denna förhandling som beskrivs tar sig uttryck genom de underteman som vi identifierat; *reproducering eller utmanande av maskulinitet* och *vertikala eller horisontella karriärvägar*.

4.3.1.1. Undertema 1: Reproducering av hegemonisk maskulinitet

Något som överlappar artiklarna är hur männen i studierna utvecklar mekanismer för att betona sin maskulinitet gentemot kvinnorna och yrket överlag. En man i Fahlgrens studie talar om hur männen och kvinnorna på arbetsplatsen har skilda fikarum.

I think it's a bit of a demarcation that we're going to keep a bit of manliness and womanliness. We keep that up even if we do it with a giggle. But maybe it's to stop us becoming androgynous (laughter) so you don't end up not knowing what you

are. I don't want men who think like women and women who think like men. I want us to have a fruitful give and take... (Fahlgren, 2013, s. 23)

Detta citat säger mycket, då Fahlgrens studie bedrevs på en arbetsplats som aktivt arbetade för att ha lika många män som kvinnor i arbetsgruppen. Fikarummet fungerar här som en rumslig avskiljning mellan männen och kvinnorna. Männen skiljer sig även i deras beteende och den plats de tar i gruppen. Dahlkild-Öhman och Erikssons (2013) artikel presenterar tre män som är ensamma i en grupp med kvinnor. En av männen, Tom, har ingen officiell makt över de andra kvinnorna men utövar sin maskulinitet som dominans genom frihet och autonomi på arbetsplatsen.

Tom presents himself as if he can choose: he has the freedom to decide whether he will take active part in the interview or not, whether he will dominate the speech time or not, whether he will stay for the whole of the interview or leave earlier and whether he will support or challenge the other members of the group. None of the women in this group came anywhere near to displaying this level of choice. The freedom and scope for action available to Tom may thus be understood as indicators of power, that is, as indicators of a dominant position. (Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013, s, 92).

Deras studie antyder dock att maskulin dominans kan vara villkorlig och sammanfalla med andra sociala faktorer såsom erfarenhet och ålder.

Enligt Christie (2006) finns det olika diskurser kring män i socialt arbete, nämligen diskurser kring män i socialt arbete som antingen *hjältar* eller *gentlemen*. Män i socialt arbete konstruerar dessa diskurser för att förhålla sig till rollen som män i yrket. Dessa män kan “‘save the day’ by working long hours and managing social ‘crises’, particularly when violence arises in the office setting” (Christie, 2006, s. 400). Männen beskrivs utveckla en fasad av bravad och tuffhet för att hantera den verklighet som det praktiska sociala arbetet kan innebära och distansera sig från den, samtidigt samma män “‘When I’ve actually looked at them working with clients, they’re just so decent people, you know I mean they’re just so genuinely nice people” (Christie, 2006, s. 400). Det finns en tydlig skillnad här mellan männen och kvinnorna i studien. Kvinnorna beskrivs genomföra samma arbetsuppgifter och arbeta lika mycket övertid utan att de behöver utveckla en liknande fasad som männen har gjort. Den andra diskursen gällande att män i socialt arbete skulle vara gentlemen beskriver “‘men social workers as gentle-men, soft and caring, upright and moral, and adhering to particular codes

of conduct” (Christie, 2006, s. 403). Denna diskurs accepteras dock inte alltid av männen i yrket, “this idea that social workers are soft, indulge whingers and scroungers really gets up my nose. And I’m as fascist as anybody else but I have to put up with this sort of do-gooder image which I detest” (Christie, 2006, s. 403). Denna diskurs fungerar troligen som ett medel att skilja de män som arbetar inom det sociala arbetet och de män som är klienter som ofta kan vara våldsamma eller aggressiva. Det är ett sätt för både män och kvinnor i yrket att skilja på män och män.

4.3.1.2. Undertema 1: Utmana hegemonisk maskulinitet

Artiklarna lyfter även de sätt som manliga socialarbetare och studenter utmanar rådande maskulinitetsnormer och traditionella könsroller. Endast faktumet att män går in och arbetar inom det sociala arbetet kan ses som att det utmanar traditionella normer kring maskulinitet (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014; Christie, 1998; Hyde & Deal, 2003; McLean, 2003). Det har föreslagits att det sociala arbetet som yrke är starkt associerat med omvårdnad, kvinnor och feminina kvaliteter (Christie, 1998). Detta är något som kan ifrågasätta männens roll i yrket och deras förmåga till att vara inkännande och empatiska, vilket en manlig socialarbetare i Wardes (2009) studie avfärdar.

I definitely reject the notion that I or any other man that I have known who works in the field is less compassionate or sensitive than their female colleagues. To me it comes down to the person and not gender (Warde, 2009, s. 126).

Ett vanligt argument för männens position och ingång i yrket är att de kan agera som förebilder (Pease, 2011). Detta belyses i Wardes (2009) studie.

Another important contribution has been that of role model for all these young black children who are in the system. Over the years I have worked with hundreds of black children and I know I have been a role model for many of them, particularly the boys. They got to see a black man who cared and was doing positive things (Warde, 2009, s. 126).

Citatet illustrerar det som förebildsargumentet står för, att barn, unga och andra män ska få träffa en man som representerar en annan slags maskulinitet. En där mannen är omtänksam och gör positiva gärningar.

Både yrkesverksamma och studenter uttrycker att de är unika män. I Hyde och Deal (2003) konstaterar de manliga studenterna att "by virtue of entering this traditionally female field, they were unique with respect to gender identity" (s. 203). En manlig student uttryckte sig: "You'd think we'd get some brownie points for choosing social work. How bad can we be if we want to do this kind of work?" (Hyde & Deal, 2003, s. 200). Även den yrkesverksamma socialarbetaren Harry anser att män inom det sociala arbetet skiljer sig från andra män.

They've had to learn to talk about things which a lot of men find hard to talk about which is to do with relationships and feelings and not to resort to your normal common prejudiced attitudes about attitudes, values and all the rest of it. And even you know, male social workers that people complain about as sexist pigs or whatever, are probably not the average male in that respect (Christie, 2006, s. 404).

Citatet tyder på en syn på män inom yrket som *unika* och speciella eftersom de valt ett icke-traditionellt yrke. Till och med när dessa män blir anklagade för att vara sexistiska är de troligen inte det på samma sätt som andra män är det.

Dock är diskursen kring män som unika problematisk utan en kritisk reflektion kring maskulinitet. Män som ger sig in i det sociala arbetet förväntas vara skilda från andra män i samhället, men det går inte att anta att dessa män ska kunna vara förebilder och göra yrket mer jämställt om inte männen är engagerade i frågor om kön och genus. Om dessa män inte arbetar utifrån en feministisk praktik riskerar de att föra med sig patriarkala strukturer in i yrket och reproducera traditionella former av maskulinitet (Pease, 2011).

men in social work need to understand the gendered inequalities that arise from the construction of hegemonic forms of masculinity. If they are unable to do so, then it is likely that they will unwittingly perpetuate patriarchal discourses that reproduce mens privilege in their practice (Pease, 2011, s. 413).

De män som Kullberg (2013) intervjuade uttryckte något som hon benämner som *the new man*. Dessa uttryckte en annan typ av maskulinitet, där de värderade tid med sina barn och en aktiv roll i sin familj.

By putting family responsibilities before paid work and work content before salary in the world of work, the interviewees differ from the traditional ideal of

masculinity: the breadwinners who place income first and put gainful employment before family and children (Kullberg, 2013, s. 1503)

4.3.1.3. Undertema 2: Vertikal karriärväg

Flera av artiklarna behandlar frågan om män i socialt arbete och deras positioner inom yrket. Män inom det sociala arbetet har varit i en klar minoritet samtidigt som de varit överrepresenterade i chefsroller (Christie, 1998; Kullberg, 2013; McLean, 2003). Denna strävan efter att komma högre upp på arbetsplatsen kan ses som en vertikal karriärrörelse och även som typisk för hur könsfördelningen har sett ut historiskt i det sociala arbetet.

McLean (2003) visar i sin studie hur 14 procent av männen som arbetar i socialt arbete i Storbritannien var i en chefsposition. Männen utgjorde 60 procent av alla som var i en chefsroll, trots att de bara utgjorde 14 procent av den totala arbetsstyrkan. Dock gick det att se en skillnad inom den manliga gruppen, där “two-fifths of ‘privileged’ men were managers, this applied to only one-fifth of black men” (McLean, 2003, s. 63).

Män är överrepresenterade i toppositioner, men mängden män i dessa positioner har minskad betydligt över tid. Under perioden 1978–2007 gick antalet manliga chefer inom socialtjänsten från att vara 92 procent till 37 procent, under samma period gick antal män i yrket från 30 procent till 16 procent (Kullberg, 2013).

Mäns utgång från ledande roller inom yrket är återkommande bland de artiklar som undersöker området. En förklaring på detta är introduktionen av *New Public Management* (NPM) inom yrket (Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013; Kullberg, 2013). Under NPM har chefer “less discretion, an increasing workload and must focus on administration, finance, budget cuts and market adaptation instead of leadership and efforts to meet the staff’s social needs” (Kullberg, 2013, s. 1495). Detta ser Kullberg som en förklaring till varför män har övergett sina chefspositioner, då de värden som värderas hos ledare inom NPM inte passar med de traditionella, maskulina ledarskapsegenskaperna, såsom initiativtagande och styrka värderas. Till skillnad från tidigare ledarskapsvärderingar är NPM både feminint och maskulint kodat, vilket även har en inverkan på kvinnors ökade ingång i ledarskapspositioner (Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013).

En vanlig tanke är att en del män kan ge sig in i det sociala arbetet i hopp om en snabb karriärklättring (Pease, 2011). I Wardes (2009) studie visar det sig att 16 av 17 av de deltagande männen har blivit befordrade till en högre position. Dock så uppger de att de

inte blivit styrda dit eller upplevde en snabbare klättring för att de var män. Snarare har deras chefspositioner varit ett resultat av “at least five years of direct practice experience, acquiring an MSW, and deciding that a management position would enable them to have a wider impact on the delivery of quality service to children and families” (Warde, 2009, s. 130).

4.3.1.4. Undertema 2: Horisontell karriärväg

Mäns karriärvägar beskrivs dock inte endast utifrån en vertikal rörelse utan även en horisontell, där männen specialiserar sig inom olika områden. “The wide and stratified field gives an opportunity for a horizontal career in social work where knowledge and skills gained from social work education can be used” (Kullberg, 2013, s. 1502). De män som Kullberg har intervjuat uppger att om de hade önskat ett yrke där de tjänat mycket pengar hade de valt ett annat yrke. Istället vill de att deras arbete ska vara “autonomous, independent and fulfilling” (Kullberg, 2013, s. 1503).

En annan anledning till att männen rör sig horisontellt kan vara att de upplever en generell motvillighet till att de som män befinner sig i ett vårdande yrke.

it may be expected that men social workers find it difficult to gain recognition from their colleagues/managers for caring work. In the absence of such recognition it may be easier then to opt for the more traditional managerial or specialized roles that men appear to take on within social work (Christie, 1998, s. 499).

En man beskriver att han glidit in i yrket men att han ändå gjort strategiska val som möjliggjort en framtida akademisk en karriär, vilket skulle innebära en horisontell karriärrörelse. “I don’t want to be a social worker forever. Certainly, I don’t want to do it for too long. I’d like to get involved in social work education and do some more research” (Christie, 2006, s. 396). Christie (1998) pratar även om hur män är överrepresenterade på masterutbildningar i jämförelse med kandidatutbildningar och att de kan belysas genom att män strävar efter att komma högre upp i hierarkin eller för att bredda sin kompetens för att utmärka sig

Kullberg konstaterar att istället för att välja en vertikal chefskarriär kan:

male social workers in Sweden can chose a horizontal career in social work which allows them to work from their knowledge base and ethical code. In doing so, they

increase their professionalisation and avoid the conflicts of interest in relation to their profession that a vertical career can lead to (Kullberg, 2013, s. 1504).

4.3.2. Tema 2: Särbehandling

Som vi redan diskuterat ovan är det sociala arbetet ett icke-traditionellt yrke för män, vilket medför att mäns positioner inte är självklara. Män och kvinnor i yrket behöver förhålla sig kring dessa oklara relationer och detta speglar sig i det bemötande som män får av andra i yrket. I artiklarna framgår det mönster av bemötande av både positiv och negativ art.

4.3.2.1. Undertema 1: Positiv särbehandling

Det finns en tydlig skillnad mellan kvinnor som går in i traditionellt manliga yrken och män som går in i traditionellt kvinnliga yrken. “When men enter a predominantly female profession, they do not seem to encounter resistance and discrimination as women often do entering a male-dominated profession; instead they seem to take their gender privilege with them” (Fahlgren, 2013, s. 29–30). Detta återspeglas delvis i artiklarna som denna studie grundar sig på.

Kvinnliga studenter beskrev de manliga studenterna som *unika* och att de behövde stöttas samt att många av de kvinnliga studenterna beundrade de manliga studenterna för att de tog sig an “women’s work” (Hyde & Deal, 2003, s. 203).

Manliga socialarbetare uppgav att de var högt eftertraktade på arbetsmarknaden utifrån att de var män. Detta eftersom det finns få män inom det sociala arbetet samt att män ofta får agera som förebilder eller representera den manliga blicken. De uppgav även att de hade goda förutsättningar att satsa på en chefskarriär samt att de hade blivit uppmanade till detta eftersom de var män (Kullberg, 2013).

Män har även fördelar i det praktiska sociala arbetet, de manliga arbetarna i Fahlgrens (2013) studie beskriver deras kön som en fördel i arbetet med papporna.

They understood and spoke the same language and therefore could reduce the tension and make these fathers, who they said feel threatened and vulnerable in relation to the social services (where it is always “women who come sneaking along”) feel safer. The value of male homosociality and the commonality between men was naturalized and normalized here and given importance in enabling the work at The Family House to be accomplished (Fahlgren, 2013, s. 25).

4.3.2.2. Undertema 2: Negativ särbehandling

Flera av artiklarna berör även negativa aspekter av att vara man i yrket. I Ganson et al. (2022) uppger manliga studenter att de ofta blir stereotypiserade, "Participants often talked about being typecast in a male role with expectations of traditional norms of masculinity, such as restricting their emotions" (Ganson et al., 2022, s. 168). En student berättar hur han blev uppmanad, "oh, you just got to man up" (Ganson et al., 2022, s. 169) av en kvinnlig socialarbetare under hans praktikperiod. Artikeln beskriver även att män blir ombedda att följa med som en extra säkerhet i möten med potentiellt aggressiva klienter, "I imagine that if [I was] a smaller woman, he probably wouldn't ask that... there's two other female interns and he hasn't asked them for that kind of back up" (Ganson et al., 2022, s. 169). En annan studie på manliga studenter nämner liknande fördomar om dem som män:

We're told it's easier for a woman to reflect and talk about her feelings than a man. I've been told by my practice teacher that it's harder for a man to reflect as women are more in touch with their feelings (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014, s. 14).

För yrkesverksamma kan det råda tveksamheter kring om vissa arbetsuppgifter passar de manliga medarbetarna. Fahlgren (2013) lyfter frågan om att bedriva samtal med sexuellt traumatiserade kvinnor och hur det på verksamheten som hon undersökt antas vara opassande med en manlig samtalsledare.

A consequence is that male social workers do not have to listen to stories about other men's sexual abuse, stories that might have given them better insight into the gender order. Women's sexual vulnerability is constituted as a women's issue that can be understood and handled only by other women. Sexual abuse is assumed to be performed by men (not women) on women, who are thus positioned as already and always victims (Fahlgren, 2013, s. 26).

Många manliga studenter uppgav även att de kände att de självcensurerade sig i klassrummet av en rädsla för att bli stämplade som sexister eller rasister (Hyde & Deal, 2003). Studenterna i Ganson et al. (2022) upplevde även de en ångest under diskussioner i klassrummet eftersom de var rädda att uppfattas som kontroversiella samt att de skulle bli dömda för sin "inherent and perceived male privilege" (s. 170).

Flera av studenterna indikerade även att de upplevde att de sågs som "symbols of oppression" (Hyde & Deal, 2003, s. 200) och att de inte sågs som individer. En del upplevde

att föreläsarna förstärkte denna bild av män och en manlig student uttryckte att "I am sick and tired of apologizing for having a penis!" (Hyde & Deal, 2003, s. 200).

4.4. Fördjupat teoretiskt resonemang

Med utgångspunkt i våra frågeställningar och valda teman redogör detta kapitel för hur Connells (1999) teori om hegemonisk maskulinitet kan användas för att förklara hur män orienterar sig och blir bemötta inom det sociala arbetet.

4.4.1. Att reproducera eller utmana hegemonisk maskulinitet i det sociala arbetet

Vår studies första tema berör olika sätt som män förhandlar med yrkesrollen och med andra kvinnor om sin maskulinitet i ett icke-traditionellt yrke. Den hegemoniska maskuliniteten är alltid konstruerad i relation till andra underordnade maskuliniteter såväl som kvinnor. Denna relation mellan den hegemoniska och de underordnade formerna av maskulinitet är en grundläggande del i hur en patriarkal samhällsordning skapas och upprätthålls (Connell, 1987).

Det sociala arbetet är feminint kodat. Män är i en minoritet och det finns en återkommande diskurs inom yrket att det är ett kvinnligt eller icke-traditionellt yrke för män (Ashencaen Crabtree & Parker, 2014; Christie, 1998; Kullberg, 2013; McLean, 2003). Yrket strider mot de hegemoniska idealen för maskulinitet och tvingar männen som befinner sig i det att förhålla sig till och förhandla med dessa ideal, vilket har en inverkan på hur deras yrkesutövning tar form. Även om dessa uppfattningar kring yrket och mäns roller inom det sociala arbetet kan anses vara omoderna, behöver män ändå förhålla sig till sådana föreställningar (Burcar Alm & Rypi, 2022). Det sociala arbetet ses som ett omvårdande yrke som kopplas med feminina karaktärsdrag (Christie, 1998) såsom ömhet och känslomässig närhet, vilket strider mot traditionella maskulina värden såsom styrka, rationalitet, självständighet och känslomässig kontroll. Denna tanke kan vara en anledning till att en del män tar avstånd från yrket genom att hävda att de inte gärna berättar att de är socialarbetare samt att de beskriver hur de *ramlat* in i yrket (Christie, 2006; Warde, 2009). Genom att uttrycka att de inte hade som intention att arbeta inom socialt arbete kan de undvika att framstå som män som *aktivt* vill arbeta inom yrket. Även om de arbetar inom ett traditionellt kvinnligt yrke kan de på så sätt ta avstånd från det och samtidigt ta avstånd från att identifiera sig med en underordnad typ av maskulinitet. Enligt Connell (1999) är femininitet ofta grunden till nedsolkandet utav de underordnade maskuliniteterna, vilket kan ses som en grund till varför de manliga arbetarna vill ta avstånd från sin position.

Även i de fall där arbetsfördelningen är lika mellan män och kvinnor, i syfte med att vara så jämställda som möjligt, tar sig den hegemoniska maskuliniteten i uttryck. I Fahlgrens (2013) studie tar detta sig i uttryck genom att männen och kvinnorna på arbetsplatsen har olika fikarum på initiativ av männen. Männen uttrycker att de inte vill beblanda sig allt för mycket, då de vill behålla att män ska tänka som män och kvinnor som kvinnor. Connell (1999) menar att maskulinitet är något som åstadkoms eller görs socialt och som bär olika mening i olika sociala sammanhang. I detta sammanhang uttrycks detta genom att männen och kvinnorna inte delar fikarum. Särskiljningen av män och kvinnor samt uttalandet om hur de ska behålla sina egna sätt att tänka betonar en skillnad mellan könen och reproducerar traditionella könsroller som underordnar kvinnor.

Christie (2006) identifierade diskursen kring manliga socialarbetare som antingen hjältar eller gentlemen. För män kan diskursen kring begreppet hjälte vara ett sätt att maskulinisera rollen som socialarbetare. Genom att framhäva hur deras arbete präglas av tuffhet, bravard och uppoffring, kan de komma närmare hegemoniska ideal kring maskulinitet (Connell, 1999), dock märks fasaden inte av i arbetet med klienterna. Faktumet att dessa män inte upprätthåller denna fasad i arbetet med klienterna kan antyda att den finns där för att bemöta den dissonans som dessa män upplever mellan sin könsidentitet och deras yrkesroll, eftersom kvinnorna på avdelningen inte upprätthöll en liknande diskurs kring sin position.

Den hegemoniska maskuliniteten är inte en fast kategori. Den är historiskt föränderlig vilket innebär att den ständigt kan utmanas av andra grupper i samhället (Connell, 1999). Därför har män som arbetar inom socialt arbete en möjlighet att utmana och rekonstruera traditionella normer kring maskulinitet. Att män över huvud taget befinner sig inom det sociala arbetets fält skulle kunna ses som normbrytande samt att dessa män är unika i förhållande till deras genus (Christie, 2006; Hyde & Deal, 2003). Ett exempel på hur detta tas i uttryck illustreras genom citaten om att de manliga studenterna borde få bonuspoäng för att ha valt att studera inom detta fält. Detta illustreras tydligt i hur den manlige socialarbetaren antyder att män inom yrket skiljer sig från andra män och även om de är sexistiska är de troligen inte det på samma sätt som andra män (Christie, 2006). Pease (2011) ifrågasätter dock uttalanden som dessa i hans artikel och argumenterar för att män måste medvetandegöra de processer som upprätthåller en hegemonisk maskulinitet. Annars riskerar de att omedvetet reproducera patriarkala diskurser som privilegierar mäns position i samhället. En av de andra maskuliniteterna som Connell (1999) identifierar är den *delaktiga maskuliniteten*. Denna maskulinitet syftar till män som är delaktiga i det hegemoniska

projektet utan att representera det. Idéen om att män i socialt arbete skulle vara annorlunda från andra män endast eftersom de valt - eller ramlat in i - det sociala arbetet som yrke visar på en bristande förståelse kring det komplexa sambandet mellan maskulinitet och ojämlikhet. Den delaktiga maskuliniteten drar fortfarande fördel av hegemonisk maskulinitet då dessa män drar nytta av den patriarkala samhällsstrukturen (Connell, 1999).

Artiklarna framhäver även manliga socialarbetare som utmanar traditionella koncept av maskulinitet. I Wardes (2009) artikel uppger de intervjuade männen att de inte upplever att män inom yrket skulle vara mindre medkännande eller känsliga än de kvinnliga kollegorna, samt att män kan verka som manliga förebilder för de barn de möter. Detta tyder på en aktiv reflektion kring normer och hur deras egen maskulinitet kan ha en positiv inverkan på människorna de arbetar med. Även de svenska socialarbetarna i Kullbergs (2013) artikel visar på det som hon benämner som *The new man*, där männen är öppna med att de värderar andra saker än status inom yrket som till exempelvis tid med sina barn och deras roll som pappor. Eftersom den hegemoniska maskuliniteten kan ses som en allmänt accepterad strategi för hur manlighet bör uttryckas (Connell, 1999) kan manliga socialarbetare spela en viktig roll i att utmana traditionella värderingar som hämmar mäns känslomässiga liv och psykiska hälsa.

4.4.2. Karriärvägar

Maskulinitet kan även uttryckas genom yrkesval. Connell (1999) ger exempel om att höga positioner inom näringslivet, militären och staten kan förmedla en kollektiv bild av den hegemoniska maskuliniteten. Även yrken som brandman, polis eller snickare kan ses som typisk manliga. Som vi diskuterat ovan kan det sociala arbetet ses som traditionellt feminint (Christie, 1998), vilket skapar en situation som män i yrket behöver förhålla sig till för att fortsätta att uttrycka sin maskulinitet.

Män har traditionellt sett varit överrepresenterade vad gäller chefspositioner inom det sociala arbetet (Kullberg, 2013; McLean, 2003). Detta kan tolkas som att män betonar sin maskulinitet inom yrket. McLean betonar att de män som arbetar i kvinnodominerade yrken traditionellt sett har maskulina positioner inom det. I McLeans (2003) studie var de privilegierade männen mer representerade i chefsroller än de som tillhörde andra sociala grupper, såsom en annan etnicitet, sexuell läggning eller om de hade en långvarig funktionsnedsättning. Enligt teorin om hegemonisk maskulinitet kommer de män som representerar den ideala versionen av maskulinitet ha makt över kvinnor och de andra

formerna av maskulinitet (Connell, 1987). De andra maskuliniteterna som Connell (1999) identifierar står alltid i relation till den hegemoniska och *auktoriserar* denna. Hon beskriver att även om en man med en annan etnisk bakgrund än den hegemoniska normen innehar en maktposition i samhället, stärker denna endast den hegemoniska maskuliniteten och mäns maktposition i samhället. Trots deras enskilda maktposition blir dessa män inte en del av det hegemoniska idealet och deras makt sipprar inte ner och tillför en ökad social auktoritet hos deras marginaliserade identitet i helhet.

Dock har det manliga ledarskapet minskat de senaste åren i Sverige. En möjlig förklaring till detta kan vara förändrade normer och värderingar kring maskulinitet (Kullberg, 2013). Den hegemoniska maskuliniteten är historiskt kontingent och vad som är hegemoniskt kan och kommer att förändras över tid (Connell, 1999). Nya normer kring makt, maskulinitet och familjerelationer har uppkommit och en del män värderar idag andra saker än karriär och pengar. Kullberg kallar denna kategori av män för *The new man*. Både Dahlkild-Öhman och Eriksson (2013) och Kullberg (2013) kopplar denna förändring med utvecklingen av NPM inom yrket. Den traditionella chefsrollen rimmar väl med hegemoniska ideal av maskulinitet (Connell, 1999), vilket gjorde den attraktiv för män att eftersträva. Ledarskapet under NPM kräver enligt Dahlkild-Öhman och Eriksson (2013) både traditionellt maskulina och feminina egenskaper, något som kan ses som en del i förklaringen av kvinnors ingång i ledarskapspositioner men även mäns utgång. Enligt Connells (1999) teori är det associeras ofta femininitet med de underordnade typerna av maskulinitet. Detta kan leda till ett avståndstagande från arbetsuppgifter eller yrkesroller bland män som istället söker sig till andra positioner där de kan ha en större frihet och självständighet.

Män specialiserar sig till en högre grad än kvinnor i yrket, något som kan beskrivas som en horisontell karriärrörelse (Christie, 1998, 2006; Kullberg, 2013). Männerna i Kullbergs studie uppger att de inte valt det sociala arbetet på grund av pengar eller status, utan att de snarare värderar att deras yrke ska vara autonomt, självständigt och meningsfullt. Trots att dessa män arbetar inom ett kvinnodominerat yrke kan de sträva efter att erhålla traditionellt maskulina positioner inom det. Autonomi och självständighet är traditionellt maskulina värden (Connell, 1999) och vad kan vara mer meningsfullt än att sträva efter det hegemoniska idealet? Mäns karriärrörelser inom yrket både vertikalt och horisontellt kan ses som ett försök att distansera sig från den kvinnliga normen och vara något *mer* än en vanlig socialarbetare. Eftersom en *vanlig* socialarbetare är en *kvinnlig* socialarbetare riskerar män i yrket att få sin maskulinitet ifrågasatt, något som de måste förhålla sig till och skapar

en situation där de antingen reproducerar eller utmanar traditionella föreställningar av maskulinitet.

4.4.3. Särbehandling

Män som träder in i kvinnodominerade yrken utmanar rådande könstraditioner som är knutna till yrket. Män kan riskera att bli ifrågasatta kring deras egentliga motiv för att ha gett sig in i yrket och männens maskulinitet kan ifrågasättas av andra. Williams (1993) menar att om dessa faktorer inte är nog för att avbryta sitt arbete inom yrket så kommer det dagligen påverka hur män förhåller sig till yrkesrollen och sin egen maskulinitet. Men för många män som verkar i kvinnodominerade yrken är deras maskulinitet en fördel, då många önskvärda karaktärsdrag automatiskt associeras med maskulinitet (Williams, 1993). Manliga socialarbetare uppmanas att röra sig mot chefspositioner eller upplever en fördel på arbetsmarknaden på grund av deras kön. De möts inte av samma motstånd som kvinnor möts av när de ger sig in i traditionellt manliga yrken. Snarare verkar män ta med sig de privilegier som deras kön medför in i det traditionellt kvinnliga yrket (Kullberg, 2013).

Hyde och Deal (2003) beskriver hur kvinnliga studenter såg de manliga som unika och att de beundrades för att de tog sig an "women's work" (Hyde & Deal, 2003, s. 203). Frågan är varför de beundras av kvinnorna. Enligt teorin om den hegemoniska maskuliniteten anses femininitet, och därmed kvinnor, vara underordnade (Connell, 1999). Eftersom det sociala arbetet och vårdande yrken överlag är feminint kodade (Christie, 1998) och eftersom femininitet är underordnat den hegemoniska maskuliniteten kan dessa yrken ses som underordnade jämfört med andra. Detta kan ge en indikation kring varför männen som ger sig in i ett kvinnligt kodat yrke blir beundrade. De stiger symboliskt sett nedåt i hierarkin genom att välja det sociala arbetet som yrke, vilket även skulle kunna förklara varför män ses som unika i yrkesrollen.

I relation till olika arbetsuppgifter kan det i vissa fall vara en fördel och i andra fall en nackdel att vara en manlig socialarbetare. I Fahlgrens (2013) studie beskrivs de manliga socialarbetarna som tillgångar när det gäller att samtala med manliga klienter, medan det i samma verksamhet anses vara opassande för männen att arbeta med sexuellt utsatta kvinnor. Detta kan ses som skapandet av en manlig homosocialitet där män söker sig till andra män, vilket i vissa fall kan ses som ett försök att avskilja och bibehålla makt över kvinnor (Herz & Wallroth, 2012). Denna arbetsdelning reproducerar en ojämlik könsstruktur och utestänger män från kvinnors problem och kvinnor från mäns problem.

Konsekvenserna blir dels att verksamheten accepterar att män inte vill prata med kvinnor och betonar därmed en skillnad mellan könen, dels att manliga socialarbetare inte får höra kvinnors historier om andra mäns övergrepp och därmed missar värdefulla insikter kring deras roll i jämställdhetsarbetet.

Hegemonisk maskulinitet måste inte endast upprätthållas av hegemoniska män. Som nämnts ovan legitimerar de andra maskuliniteterna hegemonins position, men även kvinnor kan bidra till detta (Connell, 1999). Manliga studenter uppgav att de förväntades uppnå traditionella maskulina ideal genom att till exempelvis uppmanas att *man up* och vara med som en säkerhet i möten där våld skulle kunna förekomma, vilket positionerar männen i en roll som *beskyddare* (Ganson et al., 2022). Den hegemoniska maskuliniteten är inte endast ett ideal som män kan försöka nå upp till, det kan även vara en social roll som de förväntas fylla. Connell (1999) betonar att den hegemoniska maskuliniteten är en allmänt accepterad strategi av en maskulinitet som möjliggör patriarkatets legitimitet. Denna hegemoni kan utmanas av andra grupper av män och kvinnor för att konstruera en ny. Även om män är de som aktivt kan reproducera eller utmana maskulina normer så kan andra grupper påverka denna process. Om män som utmanar rådande maskulinitetsnormer ifrågasätts och ständigt uppmanas att passa in i den hegemoniska rollen riskerar en förändring av mansrollen i synnerhet och jämställdhet i allmänhet att försvåras.

5. Slutsatser och diskussion

Detta avslutande kapitel inkluderar en sammanfattning av studiens resultat samt kunskapsläget i relation till våra forskningsfrågor. Kapitlet inkluderar även en diskussion kring studiens koppling till socialt arbete och slutligen diskuteras studiens styrkor och svagheter samt förslag till framtida forskning.

5.1. Studiens resultat i relation till forskningsfrågorna

Studiens syfte har varit att undersöka vad forskningen säger om hur män orienterar sig och blir bemötta i socialt arbete samt vad forskningen säger om mäns positioner inom socialt arbete. Forskningsfrågorna bemöter både mäns position i yrket samt deras upplevelser av att vara män i ett icke-traditionellt yrke för män.

En tematisk analys genomfördes på de elva artiklar som vår litteraturoversikt genererade, denna resulterade i två huvudteman, *utövande av maskulinitet* och *särbehandling*. Det första

huvudtemat delades upp i reproducering och utmanande av hegemonisk maskulinitet samt vertikala och horisontella karriärvägar. Det andra huvudtemat delades upp i positiv och negativ särbehandling. De olika temana bemöter studiens forskningsfrågor från olika vinklar och olika perspektiv lyfts kring män som arbetar inom socialt arbete. Alla teman har analyserats utifrån Connells (1999) teori om hegemonisk maskulinitet.

Huvudtemat *Utövande av maskulinitet* berör flera perspektiv kring män och maskulinitet i socialt arbete. Det första undertemat illustrerar olika aspekter av mäns utmanande eller reproducerande av traditionella maskulinitetsnormer. Något som präglar i princip alla artiklarna är hur yrket är icke-traditionellt för män och de sätt som män förhåller sig till denna diskurs genom att antingen urskilja sig inom eller ta avstånd från yrket. Maskulinitet är något som skapas och reproduceras i sociala sammanhang (Connell, 1999) och i artiklarna identifierades flera olika strategier som männen använde för att reproducera maskulina normer, skilja ut sig från deras kvinnliga kollegor samt hur vissa män utmanade traditionella könsroller. Studien identifierar olika sätt som männen aktivt skiljer ut sig från den feminina normen i yrket. Männen uppger att de ramlat in i yrket för att betona hur de inte aktivt sökt sig till yrket och de avskiljer sig på fikaraster för att bibehålla män som män och kvinnor som kvinnor. Temat framhäver även hur män utövar maskulin dominans, vilket kan ske genom att männen utövar en större autonomi och valfrihet än sina kvinnliga kollegor samt hur detta kan samspela med andra faktorer som erfarenhet och ålder. Det andra undertemat rör de sätt som manliga socialarbetare utmanar hegemoniska maskulinitetsideal i sin yrkesutövning. Männen i artiklarna ställer sig mot idén att män skulle vara mindre lämpade att utöva yrket och uttrycker hur de inte är mindre empatiska eller känsliga än sina kvinnliga kollegor. Både studenter och yrkesutövare förmedlar tankar kring att männen som valt socialt arbete som profession skulle vara unika och skilda från andra män i samhället. Temadiskussionen avslutades med en reflektion kring vikten av att män i yrket behöver ha kunskap kring könade ojämlikheter som grundas i konstruktioner av hegemonisk maskulinitet. Utan en aktiv reflektion kring maskulinitet riskerar dessa *unika* män att reproducera traditionella former av maskulinitet som bibehåller könsmaktsordningen och patriarkala diskurser. Temat ger en inblick hur män orienterar sig inom yrket och hur maskulinitet reproduceras eller utmanas.

De artiklar som berör mäns organisationella positioner inom yrket visar tydligt hur männen skiljer sig från kvinnorna. Trots att männen är i numerär minoritet har de traditionellt suttit på ledarskapspositioner, detta redogör studien för i undertemat *Vertikal karriärväg*. Två av

de svenska artiklarna berör hur männen under de senaste åren gått emot detta mönster av män i ledarskapspositioner, även om män fortfarande är överrepresenterade (Dahlkild-Öhman & Eriksson, 2013; Kullberg, 2013). Detta kan förklaras med de ändrade ledarskapskrav som trätt fram i och med NPM samt förändrade maskulinitetsnormer. Mäns karriärvägar skiljer sig även i den aspekt att de oftare vidareutbildar sig och tar specialistpositioner, ett fenomen som i denna text skildras som en *Horisontell karriärväg*. Även om män i artiklarna beskriver att de ramlat in i yrket så gör män överlag strategiska val för att nå specialistpositioner eller en framtida karriär inom akademien. Att männen till högre grad väljer antingen vertikala eller horisontella karriärvägar kan enligt Connells (1999) teori tyda på att även om dessa män arbetar inom ett kvinnodominerat yrke kan de erhålla traditionellt maskulina positioner inom det och på så sätt urskilja sig från det feminint kodade yrket och i utsträckning femininitet. Christie (1998) diskuterar även aspekten att män kan uppleva det svårare att hitta rätt plats och få uppmärksamhet av andra för deras emotionella arbete, vilket kan göra att de söker sig till andra positioner. Temat ger en inblick i yrkesverksamma mäns positioner inom det sociala arbetet och hur forskningen kring det ser ut.

Studiens andra huvudtema är *Särbehandling*, vilket fokuserar både på den positiva och negativa särbehandling som män blir bemötta av i yrket. Män i yrket gynnas genom olika diskurser som existerar inom fältet. De beskrivs av andra kvinnor som unika, de är högt eftertraktade på arbetsmarknaden dels eftersom de kan agera som förebilder för unga pojkar och de uppmanas även i större utsträckning till att sträva efter chefspositioner. Dock återger artiklarna flera instanser av negativ särbehandling. Männen uppger hur de kan blir stereotypiserade utefter traditionella normer kring maskulinitet, som att de har en begränsad emotionell förmåga samt att de får en roll som *beskyddare* i arbetet med potentiellt våldsamma klienter. Det råder också en viss tveksamhet kring vilken roll män har i arbetet med vissa kvinnliga klienter, särskilt kvinnor i utsatta situationer. Temat ger en inblick kring hur andra bemöter de män som ger sig in i yrket.

I relation till forskningsfrågorna visar studien på olika aspekter av män inom det sociala arbetet. Resultaten reflekterar vilka positioner män tar inom verksamheterna, hur de orienterar sig och förhandlar mellan maskulina normer och yrkesrollen samt hur de blir bemötta av andra i yrket.

5.2. Kunskapsläget i relation till forskningsfrågorna

Eftersom studiens forskningsfrågor är knutna till att undersöka hur forskningsläget ser ut gällande män som arbetar med socialt arbete kan vårt resultat ge en antydning om hur forskningen inom fältet ser ut. Vår litteratursökning kan indikera att forskningen på området är tämligen begränsat. Ett exempel på detta är att vi i vår primära sökning läste igenom 330 abstracts för att endast resultera i fyra artiklar som passade våra relativt öppna inklusionskriterier. Flera av artiklarna refererar till varandra, vilket kan antyda att forskningen kring mäns positioner och upplevelser av att arbeta i socialt arbete undersöks av en begränsad mängd forskare. Majoriteten av artiklarna undersöker inte hur etnicitet eller andra identiteter såsom sexuell läggning, funktionsvariation och genus inverkar i yrkesutövningen och hur dessa män blir bemötta. De som väl lyfter dessa aspekter gör detta sällan med en kritisk eller intersektionell anfallsvinkel.

Om forskningsfältet fortsätter att utvecklas kan det bidra med värdefulla insikter inom det sociala arbetet, både vad gäller relationen mellan män och kvinnor inom yrket såväl som manliga socialarbetares arbete med klienter. Vidare forskning kring män och deras positioner inom yrket kan bidra till att även andra identiteter kan bli representerade och bättre förstådda.

5.3. Studiens fynd i relation till socialt arbete

Denna litteraturöversikt har syftat till att skapa en överblick kring hur genus spelar in i yrkesutövningen inom det sociala arbetet. Studien redogör för forskningsområdet genom att beskriva vad forskningen säger om mäns upplevelser inom yrket, deras positioner i verksamheterna och hur de blir bemötta. Förhoppningsvis kan vår studie sprida kunskap kring och intresse för området, i första hand för yrkesverksamma inom socialt arbete och de som forskar inom det men även för andra som är intresserade av mäns positioner i kvinnodominerade yrken. En ökad kunskap kring maskulinitet är nödvändig för att inte reproducera hegemoniska maskulinitetsideal som underbygger patriarkala strukturer i samhället.

5.4. Studiens styrkor och svagheter

Studiens datainsamling redovisas i 2.2. *Datainsamling och urval* samt 2.2.7. *Litteratursökningens genomförande*. Vi har följt Friberg (2022) och Östlundh (2022) omsorgsfullt och gjort en

gedigen sökprocess med både noggranna primär- och sekundärsökningar. De styrkor som finns i vår studie är att vi noga redovisat hur vi gått tillväga i varje steg och studien skulle därmed kunna genomföras på ett okomplicerat sätt för en annan. Vi har också en bredd i flera olika databaser för att inte missa relevanta artiklar som kan besvara våra frågeställningar.

Eventuella svagheter i vår studie är att den enbart behandlar artiklar utifrån en västerländsk kontext, en kontext som speglar globala nord. Skulle vi utgått från ett bredare perspektiv med andra kulturella och geografiska kontexter skulle vi möjligt kunnat få ett annat resultat. Vi fick dock begränsa oss till denna kontext utifrån den tidsram vår studie förfogas inom, vilket är en ytterligare eventuell svaghet. Den begränsade tidsaspekten kan ha gjort att vi missat viktiga data och detta kan i så fall ha påverkat studiens resultat.

5.4.1. Manliga mansforskare

Det bör betonas hur denna studie är bedriven utifrån två manliga socionomstudenters perspektiv. I sin text *Hegemonier inom mansforskningen* diskuterar Nordberg (2001) hur det inom mansforskningsfältet finns ett flertal kvinnor verksamma, medan kvinnoforskningen har få aktiva män som forskar³. Detta kopplar hon till könsmaktsordningen och hur det är intressant för båda könen att forska om den *överordnade*. Troligen är det ingen slump att vi drogs till detta ämne, dock har vi försökt att bibehålla ett kritiskt perspektiv på både litteraturen och våra egna analyser för att "fokusera på *både* mäns problem och problemet med män" (Nordberg, 2001, s. 37).

5.5. Framtida forskning

Utifrån det tidsspann och de exklusionskriterier vi utgått ifrån inkluderade vi endast artiklar skrivna utifrån en västerländsk kontext och exkluderade därmed artiklar utanför det globala nord. Ett av våra förslag till vidare forskning är att bredda dessa kriterier och undersöka forskningsfrågorna utifrån andra kulturella och geografiska kontexter.

Vi har även undersökt våra forskningsfrågor utifrån dikotomin man/kvinna och här skulle vidare forskning kunna undersöka detta område med mer djupgående och genusöverskridande analyser. Även analyser som inkorporerar ett intersektionellt perspektiv där olika etniciteter, klasser och könsidentiteter undersöks i relation till

³ Detta representeras i vår empiri, där åtta av femton författare är kvinnor.

yrkesrollen. Dahlkild-Öhman och Erikssons (2013) studie antyder på hur maskulin dominans kan vara villkorlig och samspela med andra faktorer såsom erfarenheter och ålder, även detta skulle kunna vara en framtida forskningsfråga för att bättre förstå hur maskulinitet samspelar med andra sociala faktorer.

Vår inledande litteratursökning hade inledningsvis som mål att hitta forskning som berörde *män som arbetar med våldsutsatta kvinnor*. Här såg vi ett kunskapsglapp och ett förslag till vidare forskning kring män som arbetar med kvinnor i utsatta positioner, då antalet publikationer inom detta område var mycket begränsat.

Litteraturförteckning

- Ashencaen Crabtree, S., & Parker, J. (2014). Being Male in Female Spaces: Perceptions of Masculinity Amongst Male Social Work Students on a Qualifying Course. *Revista de Asistență Socială*, 4(4), 7–26.
- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (4th ed.). Open university press.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3. uppl.). Liber.
- Burcar Alm, V., & Rypi, A. (2022). Mäns upplevelser och hantering av brottsutsatthet. I M. Skillmark & C. Kullberg (Red.), *Att möta våldsutsatta män - förståelse, bedömningar och hjälpinsatser*. (s. 127–150). Studentlitteratur.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge.
- Christie, A. (1998). Is social work a “Non-Traditional” occupation for men? *The British Journal of Social Work*, 28(4), 491–510. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjsw.a011363>
- Christie, A. (2006). Negotiating the uncomfortable intersections between gender and professional identities in social work. *Critical Social Policy*, 26(2), 390–411. <https://doi.org/10.1177/0261018306062591>
- Connell, R. W. (1987). *Gender and Power: Society, the Person, and Sexual Politics*. Polity Press.
- Connell, R. W. (1999). *Maskuliniteter*. Daidalos.
- Connell, R., & Pearse, R. (2015). *Om genus*. (3. uppl.). Daidalos.
- Dahlkild-Öhman, G., & Eriksson, M. (2013). Inequality Regimes and Men’s Positions in Social Work. *Gender, Work, and Organization*, 20(1), 85–99. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0432.2011.00572.x>
- de Beauvoir, S. (1949/2012). *Det andra könet*. Norstedts.
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar* (1. utg.). Natur & Kultur.
- Fahlgren, S. (2013). The Paradox of a Gender-Balanced Workforce: The Discursive Construction of Gender Among Swedish Social Workers. *Affilia*, 28(1), 19–31. <https://doi.org/10.1177/0886109912475162>
- Flood, M. (2018). *Engaging men and boys in violence prevention*. Palgrave Macmillan.
- Friberg, F. (2022a). Att göra en litteraturoversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 185–200). Studentlitteratur.
- Friberg, F. (2022b). Tankeprocessen under examensarbetet. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 41–56). Studentlitteratur.
- Ganson, K., Gould, P., & Holcomb, R. (2022). Exploring the Experiences of Male MSW Students in the Social Work Learning Environment. *Journal of Social Work Education*, 58(1), 163–175. <https://doi.org/10.1080/10437797.2020.1764892>
- Globala målen. (2022, 12 april). *Mål 5: Jämställdhet*. <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-5-jamstalldhet/>
- Gottzén, L. (2019). Maskulinitet och mäns våld mot kvinnor. I G. Heimer, A. Björck, U. Albért & Y. Haraldsdotter (Red.), *Våldsutsatta kvinnor - samhällets ansvar* (s. 129–152). Studentlitteratur.
- Gottzén, L., Bjørnholt, M., & Boonzaier, F. (Red.). (2021). *Men, masculinities and intimate partner violence*. Routledge.
- Gramsci, A. (1971). *Selections from the prison notebooks*. International publishers.
- Harré, R., & van Langenhove, L. (1991). Varieties of positioning. *Journal for the theory of social behaviour* 21(4): 393–407.
- Hearn, J., Nordberg, M., Andersson, K., Balkmar, D., Gottzén, L., Klinth, R., Pringle, K., & Sandberg, L. (2012). Hegemonic Masculinity and Beyond: 40 Years of Research in Sweden. *Men and Masculinities*, 15(1), 31–55. <https://doi.org/10.1177/1097184X11432113>
- Herz, M., & Wallroth, V. (2012). I C. Kullberg, M. Herz, J. Fäldt, V. Wallroth & M. Skillmark, *Genus i socialt arbete* (s. 72–100). Liber.

- Hyde, C. A., & Deal, K. H. (2003). Does Gender Matter? Male and Female Participation in Social Work Classrooms. *Affilia*, 18(2), 192–209. <https://doi.org/10.1177/0886109903018002008>
- Kalmar FF. (2022, 12 april). *Kalmar FF och kvinnojouren startar samarbete mot mäns våld*. <https://kalmarff.se/kalmar-ff-och-kvinnjouren-startar-samarbete-mot-mans-vald/>
- Kronlöf, B. (2021). *Brev till mannen*. Albert Bonniers förlag.
- Kullberg, C. (2007). 'Icke-traditionella män' på 'traditionellt kvinnliga' områden? Dilemman för män på socionomutbildningen och i socialt arbete. I E. Brunnberg (Red.), *Socionomutbildning i omvandling 1967 till 2007* (s. 217–238). Örebro Universitet.
- Kullberg, C. (2012). Introduktion: Genus i socialt arbete. I C. Kullberg, M. Herz, J. Fäldt, V. Wallroth & M. Skillmark, *Genus i socialt arbete* (s. 7–34). Liber.
- Kullberg, K. (2006). *Man hittar sin nisch: Om män i socionomyrket - karriär, minoritet och maskulinitet* [Licentiatuppsats]. Växjö universitet. Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete.
- Kullberg, K. (2013). From Glass Escalator to Glass Travelator: On the Proportion of Men in Managerial Positions in Social Work in Sweden. *The British Journal of Social Work*, 43(8), 1492–1509. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs085>
- McLean, J. (2003). Men as Minority: Men Employed in Statutory Social Care Work. *Journal of Social Work: JSW*, 3(1), 45–68. <https://doi.org/10.1177/1468017303003001004>
- McPhail, B. A. (2004). Setting the Record Straight: Social Work Is Not a Female-Dominated Profession. *Social Work (New York)*, 49(2), 323–326. <https://doi.org/10.1093/sw/49.2.323>
- Morse, J. K. (2008). Confusing Categories and Themes. *Qualitative Health Research*, 18(6), 727–728. <https://doi.org/10.1177/1049732308314930>
- Nordberg, M. (2001). Hegemonier inom mansforskningsfältet. *Fronesis*, 8(4), 35–43.
- Thomas, R. M. (2001). *Recent theories of human development*. SAGE.
- MÅN. (2022, 12 april). *MÅN*. <https://mfj.se/om-maen/man>
- Pease, B. (2011). Men in Social Work: Challenging or Reproducing an Unequal Gender Regime? *Affilia*, 26(4), 406–418. <https://doi.org/10.1177/0886109911428207>
- Potter, R., Binns, T., Elliot, J. A., Nel, E. & Smith, D. W. (2018). *Geographies of development: an introduction to development studies* (Fourth edition.). Routledge.
- Segesten, K. (2022). Att välja ämne och modell för sitt examensarbete. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 139–144). Studentlitteratur.
- SCB. (2020). *På tal om kvinnor och män*. https://www.scb.se/contentassets/98bad96ec1bd44aea171b2fb4f7b3f64/le0201_2019b20_br_x10br2001.pdf
- SCB. (2021). *Universitet och högskolor: Studenter och examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2019/20*. [Dataset]. Hämtad 11 april, 2022, från https://www.scb.se/contentassets/d3962a50ac884f2a96a2b7c9ce8e9a75/uf0205_2019l20_sm_uf20sm2101.pdf
- SCB. (2022). *Arbetskraftsbarometern 2021 - vilka utbildningar ger jobb?* https://www.scb.se/contentassets/2523aa42021a40e38675e630a327b706/uf0505_2021a01_am78br2201.pdf
- SKR. (2022, 12 april). *Män och jämställdhet*. <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamlighet/jamstalldhet/manochjamstalldhet.7914.html>
- SKR. (2019). *Unga om välfärdsjobben: En studie om ungas attityder och intresse för välfärden*. <https://webbutik.skr.se/bilder/artiklar/pdf/7585-784-8.pdf?issuusl=ignore>
- Warde, B. (2009). Male Social Workers in Child Welfare: A Qualitative Analysis. *Child Welfare*, 88(4), 113–133.
- West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing Gender. *Gender & Society*, 1(2), 125–151.
- Williams, C. L. (1993). Introduction. I C. L. Williams (Red.). *Doing "women's work" men in nontraditional occupations*. SAGE.
- Östlundh, L. (2022). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 79–110). Studentlitteratur.